

PANEVĖŽIO „VYTURIO“ PROGIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2012 m. vasario 27–kovo 2 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Margarita Vilkonienė – vadovaujančioji vertintoja;

Loreta Tamulaitienė – atsakinga už 1-os srities vertinimą;

Nijolė Pranckevičienė – atsakinga už 2-os srities temų „Bendrasis ugdymo organizavimas“, „Pamokos organizavimas“ bei „Vertinimas ugdant“ vertinimą;

Rima Kazlauskienė – atsakinga už 2-os srities temų „Mokymosi kokybė“, „Mokymo kokybė“ bei „Mokymo ir mokymosi diferencijavimas“ vertinimą ir už stažuotojos mokymą bei konsultavimą;

Inga Vargalienė – atsakinga už 3 srities bei 4-os srities temų „Pagalba planuojant karjerą“ ir „Tėvų pedagoginis švietimas“ vertinimą;

Ritonė Tumelienė – atsakinga už 4-os srities temų „Rūpinimasis mokiniais“, „Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba“ bei „Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas“ vertinimą;

Asta Martinkienė – atsakinga už 5-os srities vertinimą;

Aušra Dulevičiūtė – stažuotoja.

Vizito metu stebėtos 134 veiklos, įskaitant neformaliojo švietimo, Kūrybinės-praktinės laboratorijos užsiėmimus, logopedines pratybas, konsultacinių centrų veiklą. Gilintasi į mokinių, mokytojų ir specialistų veiklą pamokose, mokyklos vadovų, klasių auklėtojų ir aptarnaujančio personalo darbą. Vizito metu kalbėtasi su Mokinių taryba ir mokinių prezidentu, 5–8 klasių seniūnais, 3–4 klasių mokinių atstovais, Metodine taryba, įsivertinimo grupe, Vaiko gerovės komisija, Ugdymo karjerai centro, bibliotekos darbuotojomis, su Progimnazijos taryba, mokyklos tėvų komiteto atstovais, su startegijų ir priemonių jų įgyvendinimui vadovais, bendrųjų kompetencijų integravimo strateginės priemonės grupe bei projekto „Modelio „Mokomės kitaip“ įgyvendinimas“ vadovais. Analizuota progimnazijos veikla, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai. Darbe vadovautasi Bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo tvarkos aprašu, Mokyklų išorės vertintojų elgesio kodeksu, informacijos fiksavimo formomis. Naudotasi Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijose aprašytais bendrojo lavinimo mokyklos veiklos rodikliais.

Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta penkių vertinimo lygių skalė:

- „**labai gerai**“ – veikla pamokoje yra nepriekaištinga, veiksminga, savita, kūrybiška (4 lygis); šiuo lygiu įvertintą mokytojo patirtį galima paskleisti už mokyklos ribų;
- „**gerai**“ – veikla pakankamai kryptinga, tinkama, paveiki, lanksti, turinti savitų bruožų (3 lygis); taip įvertintą mokytojų patirtį verta skleisti mokykloje;
- „**patenkinamai**“ – veikla yra priimtina, vidutiniška, ne visuomet prasminga ir veiksminga, t.y. veikla mokykloje tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti (2 lygis);
- „**prastai**“ – veikla neperspektyvi, neveiksminga, nekonkreči, rizikinga, veiklą būtina tobulinti (1 lygis);
- „**labai prastai**“ – veiklą būtina iš esmės keisti (N lygis).

Išskiriant stipriuosius ir tobulintinus mokyklos veiklos aspektus prie teiginių nurodomos temos (pvz., 2.3., 2.4.) arba veiklos rodikliai (pvz., 1.1.1., 1.1.2.), kuriuos mokykla gali pasitikslinti Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijose.

Nuoširdžiai dėkojame mokyklos direktorei gerb. Vitalijai Dziuričienei, direktorės pavaduotojoms gerb. Skirmundai Martinonienei, gerb. Rimai Taurozienei, gerb. Daliai Vizbarienei, gerb. Elenai Adamavičienei, gerb. Nijolei Geležienei bei visam kolektyvui už konstruktyvų bendradarbiavimą ir svetingumą. Linkime ir toliau puoselėti mokyklos tradicijas, mokyti ir inicijuoti prasmingus pokyčius.

I. MOKYKLOS KONTEKSTAS

Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos istorija siekia 1980 m., kai rugsėjo 1 d. buvo įsteigta Panevėžio 15-oji vidurinė mokykla. 1993 m. mokyklos pavadinimas pakeistas į Panevėžio „Vyturio“ vidurinę mokyklą, o nuo 2011 m. rugsėjo 1 d. – Panevėžio „Vyturio“ progimnazija. Mokykloje kryptingai skatinamas tiek individualus bendruomenės narių tobulėjimas, tiek visos organizacijos pažanga, inicijuojami prasmingi pokyčiai. Šiuo metu mokyklos veiklai didelę įtaką turi miesto bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarkos svarstymai ir būsimos gairės. Remiantis Panevėžio miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2012–2015 m. bendruoju planu, prie „Vyturio“ progimnazijos numatyta prijungti „Nevėžio“ pagrindinę mokyklą.

Mokykla yra miesto centre, netoli autobusų stoties, kas užtikrina gerą susisiekimą mokiniams, atvykstantiems miesto ar užmiesčio autobusais. Todėl kiekvienais metais į mokyklą atvyksta apie 40,4 proc. mokinių iš Panevėžio rajono bei apie 49,42 proc. ne iš Panevėžio miesto savivaldybės tarybos mokyklai priskirtos teritorijos (priskirtoje teritorijoje vyrauja individualūs senos statybos namai, kuriuose mažai mokyklinio amžiaus vaikų). Mokyklos patrauklumą liudija tai, kad jau daugelį metų ši ugdymo įstaiga išlaiko stabilų mokinių skaičių per visus mokslo metus. Šiuo metu mokykloje mokosi 518 mokinių. 2011–2012 m. m. į mokyklą atvyko 45, o išvyko (į kitas miesto mokyklas) 2 mokiniai.

Daugumos šią mokyklą lankančių mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis yra vidutiniška, turinti tendenciją prastėti. Nemokamą maitinimą gaunančių mokinių procentas mokykloje viršija Panevėžio miesto bendrojo ugdymo mokyklose nemokamą maitinimą gaunančių mokinių vidurkį. Auga nedirbančių tėvų skaičius: 2010–2011 m. m. vienas iš tėvų bedarbių buvo 12,9 proc. mokyklos mokinių šeimų, abu bedarbiai – 2,6 proc. šeimų. 2011–2012 m. m. 16,8 proc. šeimų vienas iš tėvų yra bedarbis, abu bedarbiai – 6,0 proc. šeimų. Beveik ketvirtadalis mokinių auga nepilnose šeimose (tėvai išsiskyre, vieniši tėvai arba vienas iš tėvų miręs). Šiuo metu mokykloje mokosi 112 mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (21,62 proc. nuo viso mokinių skaičiaus). 78 mokiniai turi kalbos ir kalbėjimo problemų, 33 – nedidelių ir vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių. Visi minėti mokiniai mokosi visiškos integracijos forma ir gauna specialiąją pedagoginę pagalbą. Mokykloje mokosi 2 berniukai, esantys nepilnamečių reikalų inspekcijos įskaitoje, ir 12 rizikos grupės vaikų (8 berniukai, 4 mergaitės). Minėtoji situacija patvirtina socialinės, pedagoginės ir psichologinės pagalbos aktualumą.

Mokinio krepšelio lėšų pakanka svarbiausioms ugdymo reikmėms tenkinti, tačiau trūksta aplinkai. Mokykloje renovuotas šilumos punktas, suremontuotos sporto ir aktų salės. Per pastaruosius 2 metus atliktas 5 klasių remontas, kapitalinis 15 kabinetų remontas, atnaujinti baldai ir patobulintas apšvietimas bibliotekos patalpose (skaitykloje ir abonemente). Visos klasės ir kabinetai įrengti pagal higienos reikalavimus. Viešose patalpose įrengtos 3 žaliosios erdvės, žaidimų zonos, mobilios mokymuisi ir laisvalaikiui skirtos aplinkos. Kasmet atliekamas dalinis ar pilnas laiptinių ir koridorių remontas. Tačiau mokyklos bendruomenės poreikių neatitinka nesandarūs langai, susidėvėjusi vandentiekio ir nuotekų įranga, vamzdynai. Lauko sienos, stogas bei lauko durų atitvarų konstrukcijos neatitinka statybos techninių reglamentų reikalavimų.

Planuodama veiklą mokykla remiasi tiek kiekybinės, tiek kokybinės pažangumo analizė duomenimis, švietimo stebėsenos ir tarptautinių tyrimų (IEA ICCS 2009) išvadomis, progimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo duomenimis.

II. MOKYKLOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji progimnazijos veiklos aspektai

1. Išskirtinį identitetą ir savitus bendruomenės santykius stiprinanti mokyklos filosofija (1.1.).
2. Išskirtinė, mokyklos pažangą skatinanti bibliotekos veikla (1.2.1.).
3. Kryptingas mokyklos, kaip besimokančios organizacijos, pažangos siekis (1.2.3.).
4. Įvairūs ir tikslingi mokyklos ryšiai (1.4.).
5. Inovatyvus ugdymo organizavimas (2.1.).
6. Motyvuojantis vertinimas ugdant (2.6.).
7. Labai geri mokinių mokymosi pasiekimai (3.2.).
8. Nuosekli rūpinimosi mokiniais politika, daranti įtaką mokinių asmenybės ir socialinei raidai (4.1.).
9. Mokinių poreikius tenkinantis ugdymas karjerai (4.4.).
10. Sėkmingą mokyklos strategiją užtikrinantis įsivertinimo procesas (5.2.).
11. Valdymas, pagrįstas pasidalytą lyderyste (5.3.).

Verta pabrėžti, kad mokyklos strateginio valdymo patirtis yra skleistina šalies mokyklose.

Tobulintini progimnazijos veiklos aspektai

1. Mokymo (-si) turinio aktualizavimas intensyvinant interaktyviųjų metodų taikymą pamokoje (2.3.1.; 2.3.2.; 5.5.2.).
2. Mokymo (-si) diferencijavimas tenkinant skirtingus mokinių mokymosi poreikius pamokoje (2.5.2.; 4.3.).
3. Individualios mokinių pažangos matavimas pamokoje (3.1.1.).
4. Mokyklos pastato būklė ir eksterjeras (5.5.3.).

III. VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Vadovaujantis Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis (2009), bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašu (2007), Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika (2002), mokykloje susikurtas savitas, tinkamas progimnazijos situacijai veiklos įsivertinimo modelis. Taikant minėtąjį modelį, duomenys mokyklos veiklos kokybės vertinimui gaunami iš įvairių mokyklos veiklos kokybę iliustruojančių šaltinių: mokymosi rezultatų, pamokų stebėjimo lapų bei mokytojų kvalifikacijos suvestinių, finansinių ir veiklos statistinių ataskaitų, informacinių technologijų pamokų bei profesinės karjeros konsultacijų apskaitos, kiekvienos strateginės priemonės stebėsenos rodiklių, kiekvieno mokytojo ir pagalbos mokiniui specialisto veiklos bei ugdymo plano įsivertinimo rezultatų, atliktų tyrimų rezultatų (sistemingai atliekami skaitymo gebėjimų, strategijos „Kiekvienas talentingas“, priemonės „Kultūringo elgesio skatinimas“, tėvų, mokinių, mokytojų nuomonių tyrimai). Renkant įrodymus kokybės lygiui nustatyti veiksmai yra integruojami, derinami tarpusavyje. Remiantis gautais duomenimis kasmet nustatomas kiekvienos strateginės priemonės laukiamų veiklos rezultatų pasiekimų lygis, kiekvieno mokytojo ir pagalbos mokiniui specialisto veiklos laukiamų rezultatų pasiekimo lygis, įsivertinamas mokyklos veiklos naudingumas. Mokyklos veiklos privalumai ir trūkumai nustatomi remiantis įgyvendinto strateginio plano įsivertinimo bei plačiojo mokyklos veiklos įsivertinimo duomenimis. Įsivertinimo išvados skelbiamos Progimnazijos, Mokytojų tarybų posėdžiuose, tėvų susirinkimuose, interneto puslapyje. Įsivertinimo rezultatai kryptingai panaudojami strateginio plano, metų veiklos planų rengimui bei konkrečių problemų, aktualių tiek mokinio, tiek klasės, tiek mokyklos lygmenyje, sprendimui (pvz., tobulinant rodiklį „Darbo tvarka ir taisyklės“, buvo parengtos Mokinio elgesio taisyklės, parengta Konfliktinių situacijų valdymo mokykloje tvarka, patobulintas laiko valdymas pamokoje ir pan., o tobulinant rodiklį „Mokymosi

veiklos diferencijavimas“ sudarytos galimybės beveik visiems mokiniams pagal individualius poreikius pasirinkti projektinę veiklą). Pasirinktų rodiklių tobulinimas daro įtakos įvairioms mokyklos veiklos sritims:

- kuriama kokybiškai naujais santykiais grįsta, saugumą užtikrinanti, esminių kompetencijų tobulėjimą skatinanti mokymosi aplinka;

- įgyvendinami mokyklos pažangą skatinantys projektai;
- kryptingai skatinamas mokytojų kvalifikacijos tobulinimas;
- sukurta labai paveiki rūpinimosi mokiniais sistema ir pan.

Įsivertinimo procesu yra įprasminama mokyklos misija – kurti iš anksto apgalvotą, tikslingą mokymosi aplinką, skatinti kiekvieną mokinį siekti sėkmės, kurti ir veikti besikeičiančioje visuomenėje. Pastarasis teiginys grindžiamas tuo, kad veiklos rodiklių 4-o lygio iliustracijose akcentuojama tikslinga, mokymuisi palanki aplinka bei mokinių ugdymosi sėkmė. Rodiklių iliustracijos yra labai konkrečios ir orientuotos į rodiklio daromą įtaką mokinių pasiekimams, t. y. žinioms, gebėjimams, asmenybės ugdymui, psichologinei ir emocinei mokinių savijautai.

Remiantis aukščiau išdėstytomis mintimis, darytina išvada, kad mokykla geba ypač kryptingai organizuoti įsivertinimą ir objektyviai vertinti savo veiklą.

IV. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos kultūra vertinama labai gerai.

Mokyklos etosas yra išskirtinis. Išskirtinumo etosui suteikia filosofinės ugdymo nuostatos, kuriomis akcentuojamas kiekvieno žmogaus išskirtinumas, tolerancija, gebėjimas ir siekis nuolat mokytis. Minėtosios nuostatos deklaruojamos planuojant mokyklos veiklą ir realizuojamos organizuojant tiek formaliojo, tiek neformaliojo ugdymo (-si) procesus. Verta paminėti projektą „Modelio „Mokomės kitaip“ įgyvendinimas“, kurį realizuojant yra siūlomos kiekvieno mokinio poreikius tenkinančios ir gebėjimus atitinkančios neformaliojo ugdymo (-si) veiklos, suteikiančios galimybių savitai tobulinti esmines mokinių kompetencijas, skatinti lyderystę. Stebint mokyklos veiklą nustatyta, kad mokyklos bendruomenės išpažįstama ugdymo filosofija yra paremta bendražmogiškosiomis vertybėmis bei besimokančios organizacijos principais, kurie diegiami visose mokyklos gyvenimo srityse. Susiformavusios filosofinės nuostatos skatina suteikti naujų prasmų „Vyturio“ vardui. Šiuo metu progimnazijos vardas siejamas su veržlumu, kilimu aukštyn, naujovių siekimu bei pažanga. Tokios reikšmės įprasminamos mokyklos atributikoje (vėliavoje ir emblemoje), mokyklos 20-mečio proga sukurto himno žodžiuose. Prasminiais simboliais puošiami mokyklos reprezentavimui ir mokinių skatinimui naudojami rašikliai, bloknatai, kompetencijų žinovų ženkleliai.

Remiantis filosofinėmis nuostatomis kuriamos bei puoselėjamos progimnazijos tradicijos. Kiekvienas renginys, šventinis mokyklai ar valstybei reikšmingų dienų paminėjimas yra skirtas progimnazijoje deklaruojamų vertybių aktualizavimui: minint Rugsėjo 1-ąją, akcentuojama atsakomybė už šalia esantį „Vyturiečių krikštynų“ šventė yra atspirties taškas pirmokams įsisavinti mokykloje pripažįstamas elgesio normas, Paskutinio skambučio šventė tampa vyturiečių socialinės, akademinės ir asmenybės brandos įvertinimo/pripažinimo aktu. Vienas labiausiai mėgiamų tradicinių renginių – kalėdinė labdaros akcija, kurios metu bendruomenės nariai parduoda savo rankdarbius, mokinių kūrybos almanachus, o surinktas lėšas skiria nepritekliams išgyvenantiems mokiniams paremti arba bendrai mokyklos idėjai įgyvendinti. Savitos valstybinių, tautinių švenčių ar atmintinų dienų minėjimo tradicijos. Būtina pabrėžti, kad tradiciškai šalyje organizuojamos akcijos „Atmintis gyva, nes liudija“, skirtos Sausio 13-osios dienos įvykiams paminėti, idėja yra kilusi „Vyturio“ progimnazijoje. Minėtos valstybinės šventės įprasminamos, švenčių turinį priartinant prie vaikų pasaulėžiūros ir pasaulėjautos, aktualizuojant įgytas mokinių kompetencijas, gebėjimus bei įgūdžius: Vasario 16-oji minima koncertu „Vyturio dainos“, Knygnešio dienos ar Kovo 11-osios proga mokiniai dalyvauja svarbių istorinių tekstų konspektavimo konkurse.

Nugalėtojų darbai eksponuojami parodoje, o jų autoriai sulaukia įvertinimo – kviečiami į „Direktorės arbatėlę“, kurios metu aptariamos mokinių sėkmės, tolimesnio mokymosi planai. Nustatyta, kad vertybinės nuostatos ugdomos ne tik neformaliojo švietimo renginiuose, bet ir dalykų pamokose. Tuo išsiskyrė dailės ir technologijų 2a kl., IKT – lietuvių k. 5b(1), 5a(1) kl., matematikos 1a, 4b kl., geografijos 8c kl., istorijos 5c, 8b kl., technologijų 7c(2) kl., tikybos 1ab kl., lietuvių k. 5a kl. pamokos. Minėtose pamokose akcentuotos mokyklos bendruomenei priimtinos elgesio normos ir bendražmogiškosios vertybės, tokios kaip dora, sąžiningumas, pagarba šalia esantiems, ugdomas savarankiškumas ir gebėjimas gyventi darnoje su kitais, formuotos pilietinės, gamtosauginės nuostatos.

Nuoseklus vertybinių nuostatų aktualizavimas veikia bendruomenės santykius, kurie yra paremti dalykiniu bendravimu ir bendradarbiavimu skirtinguose lygmenyse. Mokytojai, konstruktyviai bendradarbiaudami tarpusavyje, planuoja bendrą veiklą ir asmeninę pažangą, kurios pasiekti padeda tą sritį geriausiai išmanantis kolega. Mokytojų ir mokinių bendradarbiavimas įprasminamas tikslingai ugdant mokinių atsakomybę už savo mokymąsi, skatinant mokinių lyderystę, sistemingai atsižvelgiant į mokinių nuomonę ir poreikius. Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros atlikto mokinių ir jų tėvų nuomonės apie mokyklos veiklą tyrimo statistinėje ataskaitoje (toliau – STA) pateikti duomenys rodo, kad mokytojų ir mokinių bendravimas grindžiamas tarpusavio pagarba ir lygiavertės partnerystės idėja: teiginį „*Mokytojai gerbia mane kaip žmogų, asmenybę*“ patvirtina 88,5 proc. tyrime dalyvavusių mokinių, o 87,1 proc. jų pritaria, kad „*mokykloje mokinių nuomonė yra svarbi*“. Minėto tyrimo duomenis patvirtina reali praktika: daugelyje praktinės kūrybinės laboratorijos (toliau – PKL) veiklų mokiniams suteikiamos galimybių patiems rinktis kūrybinio darbo pobūdį, kuris tikslingai siejamas su mokyklos veikla (keramikos užsiėmimuose mokiniai gamina prizus sporto varžybų nugalėtojams). Vertinimo metu progimnazijos bendruomenėje vykę mokyklai priimtino vyturiečio aprangos kodo svarstymai taip pat patvirtina partnerišką mokinių ir mokytojų bendradarbiavimą (aprangos kodo idėjas siūlo mokiniai). STA duomenys patvirtina veiksmingą mokytojų ir tėvų sąveiką: „*Mokykloje gerbia tėvus ir vertina jų nuomonę*“ – tvirtina 92,1 proc. tyrime dalyvavusių tėvų. Nustatyta, kad siekiant sukurti išskirtinius, dalykiškus, partneryste paremtus bendruomenės santykius mokykloje taikomos originalios ir veiksmingos priemonės, tokios kaip kas mėnesį vykstanti Direktorės valanda bei sistemingai įgyvendinama „Klasės bendruomenės stiprinimo programa“. Kryptingai formuojami, bendražmogiškais vertybėmis grindžiami bendruomenės santykiai palaiko kultūrinį progimnazijos identitetą, kuris šiuo metu yra labai stiprus. STA duomenys rodo, kad 93 proc. apklaustųjų mokinių didžiuojasi mokykla, net 96,2 proc. respondentų tėvų yra patenkinti, kad šioje mokykloje mokosi jų vaikai. Šias nuostatas pokalbiuose patvirtino mokiniai, tėvai ir net mokyklą baigę mokiniai.

Šilti, profesionaliu bendradarbiavimu pagrįsti mokyklos bendruomenės santykiai neabejotinai sudaro sąlygas mokyklos atvirumui ir svetingumui. Mokykloje veikia informacinis centras, į kuriame kaupiama visa organizacinė mokyklos informacija. Informacinio centro budėtoja ne tik profesionaliai atlieka savo pareigas, bet pažįsta mokinius, darbuotojus, šiltai bendrauja su buvusiais mokiniais. Mokykloje nuolat organizuojami seminarai, kvalifikacijos tobulinimo renginiai, į susitikimus kviečiami būsimieji vyturiečiai, mokyklą baigusieji mokiniai, žymūs žmonės.

Didelis dėmesys skiriamas elgesio kultūrai. Progimnazijoje įgyvendinama „Kultūringo elgesio“ programa, kuria plėtojama pradinių klasių mokinių socialinė kompetencija. Vyresniųjų klasių mokiniai progimnazijai priimtinas bendravimo ir kultūringo elgesio normas sėkmingai perima projekto „Modelio „Mokomės kitaip“ įgyvendinimas“ veiklų metu. Minėtos priemonės padeda kurti mokymuisi palankų mikroklimatą klasėse: 73,7 proc. stebėtų pamokų užfiksuota gera ir labai gera emocinė aplinka, dalykiški, kolegialūs mokinių ir mokytojų tarpusavio santykiai. Šiuo požiūriu ypač išsiskyrė fizikos 8b kl., istorijos 8a kl., anglų k. 5c(1) kl., matematikos 4a, 6(m3), 7(m3) kl., etikos 5bc kl., lietuvių k. 1b, 5a, 7(L2), 7(L1) kl., anglų k. 5a(2) kl., pasaulio pažinimo 3b kl., ekonomikos 5c kl., žmogaus saugos 7c kl. pamokos. Šilti, draugiški mokinių tarpusavio santykiai fiksuoti technologijų 6b(1) kl., matematikos 2c, 3a, 4a, 4b, 7(m2) kl., tikybos 1a kl., anglų k. 8a, 4a(1), 8a(1) kl., pasaulio pažinimo 2c kl., lietuvių k. 5b kl., kūno k. 1b kl., dailės 8c kl., teatro

5a kl., fizikos 7a kl. pamokose, 5 kl. logopedės pratybose bei neformaliojo švietimo veiklose: PKL (skaitymas) 5(s1) kl., 5(s6) kl., „Nykštukų“ choras, PKL „Konstruoju aitvarą“ ir kt.

Apibendrinant pateiktus pastebėjimus ir atsižvelgiant į tai, kad daugumai paminėtų etoso aspektų įtaką daro mokykloje išpažįstamos filosofinės ugdymo nuostatos, vertintojai daro išvadą, kad išskirtinį identitetą ir savitus bendruomenės santykius stiprinanti mokyklos filosofija yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Pažangos siekiai skatina spartų mokyklos tobulėjimą, todėl yra vertinami labai gerai. Iš bendro konteksto išsiskiria mokymosi pasiekimų lūkesčiai, kurie vertinami gerai. Nustatyta, kad mokinių asmenybės raida kryptingai skatinama mokykloje įgyvendinant plataus masto socializacijos projektus:

- mokyklos 8-okai dalyvauja VŠĮ „Sėkmės mokykla“ parengtoje neformaliojo švietimo programoje „Aš – komandos dalis“, kuri skirta mokinių socialinių kompetencijų ugdymui (veikla vykdoma įgyvendinant Europos socialinio fondo ir LR lėšomis finansuojamą projektą TAPK);

- projektu „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“ plėtojamos esminės, bendrosiose ugdymo programose deklaruojamos, mokinių kompetencijos: mokėjimo mokytis, komunikavimo, pažinimo, socialinė, iniciatyvumo ir kūrybiškumo, asmeninė. Įgyvendinant projektą buvo bendradarbiauta su lektore iš Didžiosios Britanijos Matilda Joubert, kuri konsultavo mokyklos bendruomenę dėl „Kompetencijų knygelių“ ir „Kompetencijų žemėlapių“ rengimo;

- sėkmingai realizuojant Europos socialinio fondo agentūros remiamą projektą „Modelio „Mokomės kitaip“ įgyvendinimas“ mokykloje diegiama inovatyvaus ugdymo samprata, kuria akcentuojamos kiekvieno mokinio galimybės visapusiškai tobulėti, tapti iniciatyvia ir kūrybiška asmenybe.

Ypač sėkmingu projektu, suteikusių galimybių veiksmingai skatinti asmenybės raidą, mokyklos bendruomenė laiko LR Švietimo ir mokslo ministerijos Mokyklų tobulinimo programos Plius projektą „Bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų modernizavimas“. Įgyvendinant minėtą projektą biblioteka buvo aprūpinta baldais ir modernia įranga, kas leido žymiai patobulinti bibliotekos veiklos kokybę. Svarbu pabrėžti, kad bibliotekos darbuotojos nuolat ieško naujų galimybių ir modernių, patrauklių veiklos formų. Asmenybės raida skatinama įgyvendinant originalius skaitymo skatinimo projektus: mokykloje periodiškai rengiamos literatūros parodos, vedamos informacinių gebėjimų pamokos 1-8 kl. mokiniams, organizuojamos literatūrinės popietės, reklaminės akcijos. Bibliotekos darbuotojų iniciatyva progimnazija yra nuolatinė šalies akcijos „Metų knygos rinkimai“ dalyvė. 2011 m. mokykla pripažinta viena iš 10 aktyviausių akcijos dalyvių. Ta proga mokyklai suteikta galimybė susitikti su vaikų rašytojų ir dailininku K. Kasparavičiumi. Nustatyta, kad bibliotekos veikla kryptingai plėtoja esmines mokinių kompetencijas:

- iniciatyvumo: atnaujinant bibliotekos fondus yra remiamasi mokinių iniciatyvomis, todėl naujai gaunamos knygos dažniausiai yra aktualios mokiniams ir noriai skaitomos. Šiuo metu mokyklos biblioteka pirmauja ne tik miesto, bet ir šalies mokyklų tarpe pagal skaitomumo rodiklį (2010 m. šalies rodiklis – 17,53, Panevėžio miesto – 18,48, „Vyturio“ progimnazijos – 22,40). Be to, organizuojant akciją „Saugokime knygas“, mokiniai skatinami pilietinėms iniciatyvoms;

- kūrybiškumo: bibliotekos iniciatyva kasmet išleidžiami mokinių kūrybos almanachai bei geriausių konkursinių rašinių rinkiniai. Minėtieji leidiniai iliustruojami mokinių piešiniais;

- pažinimo: periodiškai organizuojami aktyviausio grožinės literatūros skaitytojo konkursai, kurių metu nominuojami grožinės literatūros Žinovai;

- mokėjimo mokytis: planingai ir tikslingai įgyvendinama skaitymo strategijų mokymo programa.

Be to, kad organizuoja renginius mokiniams, bibliotekos darbuotojos, bendradarbiaudamos su Nacionaliniu egzaminų centru, atlieka mokinių teksto suvokimo tyrimus, analizuoja mokinių pasiekimus minėtuoju aspektu, bendradarbiaudamos su dalykų mokytojais, rengia rekonedacijas dėl tolimesnės mokinių pažangos. Nustatyta, kad organizuojamais renginiais, įgyvendinamais projektais, biblioteka buria mokyklos bendruomenę bendrai veiklai ir, tikėtina, skatina ne tik

asmenybės raidą, bet ir visos mokyklos pažangą. Remiantis pastarąja išvalga, daroma išvada, kad išskirtinė, mokyklos pažangą skatinanti, bibliotekos veikla yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Mokymosi pasiekimų lūkesčiai yra tinkami. Mokykla turi nusistačiusi laukiamą mokinių pasiekimų lygį. Mokymosi pasiekimai nuolat analizuojami, sukurta labai paveiki įsivertinimo/vertinimo sistema. Tačiau pamokų protokoluose užfiksuoti duomenys patvirtina, kad dalyje pamokų suformuluoti mokymosi uždaviniai buvo formuluojami nepakankamai atsižvelgiant į mokinių pasirengimo lygį, todėl neskatino mokinių pastangų siekti aukščiausio jam įmanomo pasiekimų lygio, pvz.: „*suskirstys bent 3 iš 5 duotų daiktų*“, „*gebės padalinti bent 2 matinius skaičius iš 6*“, „*teisingai parašys bent 3 žodžių junginius iš 4*“ ir pan. Minėtose pamokose mokiniai pasiekė žymiai daugiau, nei mokytojų buvo tikėtasi. Tai užfiksuota pasaulio pažinimo 3b kl., matematikos 2a, 4b kl., lietuvių k. 3b kl., anglų k. 6a(2) kl. pamokose. Remiantis L. Vygotskio (1986) asmenybės išsivystymo lygių teorija¹, galima konstatuoti, kad šiose pamokose mokymasis vyko aktualiojo išsivystymo zonoje, kuomet mokinių kognityvinis potencialas buvo panaudojamas, bet nevystomas, kadangi pateikta užduotis buvo pernelyg lengva. Mokymą vertėtų organizuoti artimiausio vystymosi zonoje, kuomet besimokantysis pajėgus mokyti pakankamai savarankiškai, nors tam reiktų įtempti pastangas ir retsykiais konsultuotis.

Mokykloje sukurta besimokančios organizacijos kultūra, kuri skatina siekti pažangos. Mokykla nuosekliai ir dėsniai dalyvauja novatoriškuose projektuose: diegiamos IKT, lanksčiai prisitaikoma prie tinklo pertvarkos pokyčių, mokyklos strategijos derinamos su šalies švietimo politikos nuostatomis. 2003 m. „Omnitel“, dr. J.Kazicko šeimos fondo ir V.Gruodžio švietimo paramos programos konkurse „Mokykla – informacinei Lietuvai“ „Vyturio“ vidurinė mokykla pripažinta kūrybiškiausia Lietuvoje. Šis vardas pateisintas ir 2004–2005 m. m. ŠMM ir Microsoft kompanijos organizuotame konkurse „Virtuali kelionė klasėje“. Mokykla tapo šio konkurso laimėtoja ir iki 2010–2011 m. m. išlaikė nugalėtojos vardą. Mokyklos patirtis buvo pristatyta Švedijoje, Europos mokytojų novatorių konferencijoje.

Mokyklos mokytojai savo veiklas planuoja vadovaudamiesi bendrais susitarimais, remiantis kuriais šiuo metu mokykloje įgyvendinamos keturios mokyklos pažangą skatinančios strategijos („Kompetencijų ugdymas“, „Kiekvienas talentingas“, „Mano mokykla“, „Partnerystė ir komunikavimas“) bei „Olweus“ patyčių prevencijos programa. Mokykloje sudarytos palankios sąlygos mokytojų saviraiškai: mokytojams pateikiama naujausia informacija, organizuojami modernūs mokymai, skatinamas asmeninis tobulėjimas, palaikomos iniciatyvos. Kasmet iškeliama vis nauja, kiekvieną mokytoją tobulėti skatinanti, iniciatyva – tokiu būdu visi mokytojai tapo informacinių gebėjimų specialistais, vėliau, į mokomuosius dalykus integruodami IKT, tapo informacinių gebėjimų mokytojais. Nuolat skiriama lėšų modernioms mokymo (-si) priemonėms (IKT) įsigyti. Išvardinti faktai leidžia formuluoti išvadą, kad kryptingas mokyklos, kaip besimokančios organizacijos, pažangos siekis yra stiprusis mokyklos aspektas.

Tvarka progimnazijoje yra labai gera. Tvarką reglamentuoja, pageidaujama elgesį ir drausmę palaiko direktorės įsakymais patvirtintos tvarkos bei ugdymo programos: Mokinių projektinių darbų organizavimo tvarka, Konfliktinių situacijų valdymo mokykloje tvarka, Kultūringo elgesio skatinimo programa, Klasės bendruomenės stiprinimo programa, naudojimosi stalo teniso, biliardo, mini futbolo ir stalo žaidimais tvarka ir pan. Mokinio elgesio taisyklės yra kiekviename kabinete, skelbiamos interneto puslapyje. Visi 5–8 klasių mokiniai su Mokinio elgesio taisyklėmis supažindinami pasirašytinai. Mokytojai pirmoje mokslo metų pamokoje su kiekviena klase/grupe kuria taisykles, taip sustiprindami kiekvieno mokinio atsakomybę už savo elgesį. Verta pabrėžti, kad suklydusiųjų ar prasižengusiųjų atžvilgiu yra demonstruojamas pakankamai pagarbus, pozityvus požiūris. „*Jei prasižengiu mokykloje, su manimi elgiamasi sąžiningai ir teisingai*“ – šiam STA teiginiui pritaria 82,1 proc. apklaustų mokinių, teiginį „*Jei mano vaikas prasižengia mokykloje, su juo elgiamasi sąžiningai ir teisingai*“ patvirtina 82,4 proc. respondentų tėvų. Galima daryti išvadą, kad parengtos tvarkos teigiamai veikia bendruomenės narių elgesį.

¹ Vygotsky, L. (1986). Thought and language. Cambridge: MA.

Pageidaujamo elgesio skatinimas mokykloje grindžiamas humanistinės pedagogikos principais, kuriais remiantis akcentuojami ne draudimai ir prasižengimai, o teigiamas bendruomenės narių elgesys. Pageidaujamas elgesys skatinamas į pastarąją veiklą įtraukiant pačius mokinius. Mokiniai kartu su socialine pedagoge parengė ir išleido „Vyturiečio dienoraštį“, kuriame pateikta mokinių ir mokytojų kūryba sveikos gyvensenos temomis. Mokinių iniciatyva suburta „Sąžinės komanda“, kurios indėlis skatinant pageidaujamą elgesį labai svarus: komanda organizuoja tolerancijos dieną, „Savaitę be patyčių“, kitus prevencinius renginius, kalbasi su mokiniais, kurie pažeidžia mokinio taisykles. Pageidaujamam elgesiui skatinti mokykloje įgyvendinamos veiksmingos priemonės: Kultūringo elgesio skatinimo programa, Direktorės valandos, tylos ir nebėgijimo dienos pradinukams, Metų premijos diena ir pan.

Mokykloje kuriama funkcionali ir saugi aplinka, skatinanti mokinius įsitraukti į prasmingą, lavinančią veiklą ne tik pamokų, bet ir pertraukų metu. Mokykloje įrengti mokymuisi pritaikyti kabinetai, visapusiškus mokinių poreikius tenkinanti biblioteka, interneto skaitykla. Įgyvendinant projektą „Mokomės kitaip“, įrengtos žaidimų erdvės, kuriose pastatyti biliardo, futbolo, stalo teniso žaidimai. Ne tik jaukios, bet ir funkcionalios viešosios mokyklos erdvės neabejotinai sukuria palankias prielaidas teigiamam mokinių elgesiui. Prie kabinetų įrengtos mobilios darbo vietos, pritaikytos grupių darbams, konsultacijoms. Vertinimo metu per ilgąsias pertraukas ne kartą stebėta, kad mokiniai noriai išnaudoja minėtas erdves, pokalbiuose su vertintojais patvirtino, kad jomis džiaugiasi. Tai leidžia tvirtinti, kad mokykloje kuriama aplinka yra jauki ir tenkina bendruomenės poreikius.

Mokyklos ryšiai vertinami labai gerai. Nustatyta, kad „Vyturio“ progimnazijos vaidmuo vietos bendruomenėje perauga įprastinę sampratą, ir vertinamas kaip vaidmuo šalies pedagogų bendruomenėje. Mokyklos mokytojai – dažni įvairių šalies, miesto konferencijų dalyviai: progimnazija nuolat inicijuoja inovatyvius ugdymo (-si) modelius, dalijasi jų įgyvendinimo patirtimi su šalies pedagogų bendruomene. Mokykla, dalyvaudama įvairiuose projektuose, nuolat bendradarbiauja su mokyklomis – projektų partnerėmis. Mokyklos biblioteka bendradarbiauja su kitomis miesto bibliotekomis, Nacionaliniu egzaminų centru. Mokykla inicijuoja ir organizuoja renginius, skirtus būsimiesiems pirmokams, į kuriuos kviečiasi aplinkinių darželių auklėtinius ir tėvelius. Dažnai mokytojos ir mokiniai patys apsilanko darželiuose. Aštuntokams organizuojami susitikimai su gimnazijų, pagrindinių mokyklų, M. Rimkevičiatės technologinės mokyklos atstovais. Mokykla nuolat rengia įvairias akcijas Jaunuolio dienos centro, specialiosios mokyklos auklėtiniams. Glaudžiai bendradarbiaujama su tėvais. Tėvai – nuolatiniai mokyklos rėmėjai. Mokiniai džiaugiasi tėvelių pastangomis įsigytu akordeonu, įsteigta Mokinių tarybos prezidento krepšinio taure. „Vyturio“ progimnazija bendrauja ir bendradarbiauja su kitomis šalies „Vyturio“ vardo mokyklomis. Tuo pačiu kuriamas ir mokyklos savitumas. Informatyvi, patrauklaus dizaino mokyklos internetinė svetainė kuria teigiamą mokyklos įvaizdį. „Internetinio puslapio informatyvumas“ nurodomas kaip stiprybė 2012 m. mokyklos veiklos plane. Ugdymo įstaigoje sukurta savita viešinimo sistema – straipsnius spaudoje skelbia mokiniai, mokytojai, tėvai. Visi straipsniai apie progimnaziją kruopščiai kaupiami bibliotekoje, kuri nuolat atveria duris esamiems bei buvusiems mokiniams, mokyklos svečiams. Akivaizdu, kad tikslingai plėtojant viešuosius ryšius yra formuojamas teigiamas mokyklos įvaizdis, todėl įvairūs ir tikslingi mokyklos ryšiai vertinami kaip vienas stipriųjų mokyklos aspektų.

2. UGDYMAS IR MOKYMASIS

Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos ugdymas ir mokymasis vertinami gerai.

Bendrasis ugdymas mokykloje organizuojamas gerai. Tokia išvada grindžiama vienodais visų minėtosios temos aspektų vertinimais, išskyrus ugdymo planus ir tvarkaraščius. Šis veiklos aspektas vertinamas labai gerai.

Mokykloje susitarta dėl ilgalaikio ir kasdienės veiklos planavimo – visi mokytojai rengia ilgalaikius planus vieniems metams, kasdienis planavimas privalomas kiekvienos klasės (grupės) kiekvienai pamokai, o trumpalaikius planus privalo rengti mokytojo kvalifikacinę kategoriją

turintys ir iki penkerių metų mokykloje dirbantys mokytojai. Mokytojai planus rengia dažniausiai individualiai, kartu planuoja bendrųjų kompetencijų, prevencinių ir kitų programų integravimą. Dalykų metų planai atitinka Bendrųjų programų keliamus ugdymo tikslus, yra suderinti pakopų lygmeniu. Planai aptariami ir derinami dalykų metodinėse grupėse. Planuojant ugdymo turinį laikomasi vienodos planų struktūros. Išsami mokytojo veiklos planavimo dokumentų analizė parodė, kad planai koreguojami atsižvelgiant į kintančią ugdymo situaciją. Ilgalaikiuose planuose yra numatytos rezervinės pamokos, tačiau nenumatytos pamokos, skirtos pasirengti kontroliniams darbams. Gana formaliai planuojama tarpdalykinė integracija. Tikėtina, kad paminėtus pavienius trūkumus ištaisyti padėtų dalykų planavimas bendradarbiaujant visiems su konkrečia klase dirbantiems mokytojams

Ugdymo turinys planuojamas vadovaujantis Bendrosiomis programomis, 2011–2013 m. pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendraisiais ugdymo planais, Modelio „Mokomės kitaip“ aprašu, 2010–2012 m. mokyklos strateginiais tikslais bei kitais norminiais teisės aktais. Ugdymo planas ir tvarkaraščiai tenkina beveik visų mokinių poreikius. Sistemingai stebimas ir analizuojamas ugdymo plano įgyvendinimas bei jo poveikis mokinių mokymosi pažangai. Siekiant veiksmingo bendrųjų bei dalykinių kompetencijų ugdymo tikslingai išnaudojamos pamokos, skirtos mokinių ugdymo (-si) poreikiams tenkinti. 6–8 klasių mokiniams suteikiamos galimybės pasirinkti projektinę veiklą, tenkinančią įvairių sugebėjimų, akademinį ar praktinių polinkių mokinių poreikius. Ypač didelis dėmesys yra skirtas pagalbai atsiradus mokymosi spragoms, pasiekimų skirtumams mažinti, pvz.: 5-os klasės per lietuvių k. ir matematikos pamokas skirstomos į laikinas grupes. Su trimis klasėmis dirba keturi mokytojai, vienas kurių gali dirbti su atskira laikina grupe – turinčiais tam tikrų mokymosi sunkumų ir/ar spragų mokiniams arba teikti pagalbą kaip antrasis mokytojas vienoje iš trijų klasių. Vyresnėse klasėse ugdymas diferencijuojamas atsižvelgiant į mokinių gebėjimus, mokymosi tempą. Vadovaujantis Bendrųjų programų nuostatomis, didelis dėmesys skiriamas saugios, toleranciją ir bendradarbiavimą skatinančios ugdymo (-si) aplinkos kūrimui. Tuo tikslu įgyvendinamas „Mokomės kitaip“ modelis, paremtas Lietuvos bendrojo lavinimo bendrosiomis programomis bei Bendraisiais ugdymo planais. Įgyvendinant minėtąjį modelį originaliai organizuojamas ugdymo procesas: mokinio diena mokykloje suskirstyta į penkis ugdymosi etapus: pasiruošimas pamokoms ir veikla pagal pomėgius, pamokų laikas, Kūrybinė praktinė laboratorija, pamokų laikas, namų darbai ir veikla pagal pomėgius. Toks ugdymo (-si) režimas mokykloje tenkina esminius mokinių poreikius ir sudaro galimybių išskylantiems mokymosi sunkumams spręsti. Tvarkaraščiai yra sudaryti laikantis higienos normų, atsižvelgta į tolygų krūvio paskirstymą. Darytina išvada, jog pamokų ir neformaliojo švietimo tvarkaraščiai iš esmės padeda įgyvendinti ugdymo planą.

Mokykloje savitai ugdomos bendrosios mokinių kompetencijos. Tai daroma apgalvotai, tikslingai ir rezultatyviai. Įgyvendinant „Mokomės kitaip“ modelį yra parengta bendrųjų kompetencijų ugdymo programa. Šios programos įgyvendinimą užtikrina mokyklos bendruomenės parengtos bendrųjų kompetencijų ugdymo (-si) priemonės: kompetencijų žemėlapiai, Gebėjimų knygelės, kompetencijų Žinovo ženkleliai, spaudai, e.dienyno puslapiai, pritaikyti bendrųjų kompetencijų ugdymui (-si) ir pažangos stebėjimui. Nuoseklus atskirų kompetencijų ugdymas stebėtas 7c kl. žmogaus saugos, 5a kl. lietuvių k., 6c (1), 7c(2) kl. technologijų, 5c kl. etikos ir kt. pamokose. Daugelyje pamokų, pateikiant užduočių, veiklos schemas, mokymosi veiksmų algoritmus, buvo ugdoma mokėjimo mokytis kompetencija. Ugdymo plane aiškiai ir konkrečiai reglamentuoti prevencinių ir kitų programų integravimo į ugdymo turinį principai. Į ugdymo procesą integruojamos Kūrybinės praktinės laboratorijos veiklos suteikia galimybę veiksmingai derinti mokinių mokymą (-si) ir saviraišką, dalykines žinias ir praktinę veiklą, skatinti mokinių kūrybiškumą. Tačiau dalyje pamokų stebėti nepakankami dalykų ryšiai ir integracija. Verta išskirti ugdymą 5-ose klasėse, kur į lietuvių kalbą tikslingai integruotos informacinės technologijos. Gerai patirtimi šiuo aspektu išsiskyrė lietuvių k./informacinių technologijų pamoka 5b(1) klasėje (logiška, pagrįsta pamokos struktūra, veiksmingos išmokymo tikrinimo formos, praktinių žinių pritaikymas ir pan.). Dalyje stebėtų pamokų protokolų užfiksuoti duomenys patvirtina nepakankamą dalykų ryšių akcentavimo integruotų užduočių (tiek pamokoje, tiek skiriant namų darbus) poreikį. Tikėtina, kad

integruotos užduotys padėtų mažinti mokymo (-si) krūvį, jos būtų labiau pritaikomos praktinėje mokinių veikloje, kas skatintų mokymosi motyvaciją.

Mokykla suteikia sąlygas mokiniams rinktis dorinio ugdymo dalyką, antrąją užsienio kalbą (vokiečių arba rusų). 6–8 kl. mokinių poreikiai tenkinami siūlant rinktis įvairių dalykų projektus. Pasiūla yra įvairiapusė, patraukli mokiniams. Kiekvienas 6–8 klasių mokinys renka vieną iš penkių pasiūlytų projektų. Penktos klasės mokiniai mokosi dviejų neprivalomų dalykų: ekonomikos ir teatro meno. Tačiau pastebėta, kad tai formalus pasirinkimas: abiejų dalykų mokosi visi penktokai. Čia neišnaudota galimybė mokyti mokinius rinktis bei priimti atsakomybę už savo pasirinkimus. Be to, nėra ir šių dalykų mokymo (-si) tęstinumo. Jei į teatro meną mokiniai gali toliau gilintis neformaliojo švietimo užsiėmimuose (dramos būrelyje), tai ekonomikos mokymasis nutrūksta iki mokiniai šio privalomai dalyko mokysis 9 arba 10 klasėje. Stebėtoje ekonomikos pamokoje fiksuoti labai geri mokinių pasiekimai, todėl tikslinga būtų organizuoti neformalų dalyko mokymo (-si) tęstinumą.

Pasirinkimo galimybes didina neformalusis mokinių švietimas. Šiais mokslo metais neformaliajam ugdymui organizuoti yra panaudota 100 proc. pagal Bendruosius ugdymo planus galimų panaudoti valandų. Mokykloje veikia 12 skirtingus mokinių gebėjimus (meninius, sportinius) lavinančių būrelių. Neformaliajame švietime veikia ir Tolerancijos ugdymo centras bei vykdomi trys projektai: „Mokyklos prizai-siurprizai“, „Kuriamė, žaidžiamė, mokomės“, „Mokyklos praeities beiėškant“. Mokykloje nuosekliai ir kryptingai vykdoma neformaliojo švietimo vykdomo stebėseną. Analizuojama kaip mokinius, tėvus tenkina neformaliojo švietimo pasiūla, užsiėmimų kokybė. Remiantis šios analizės duomenimis, šiais mokslo metais progimnazijoje atsirado naujas būrelis „Kanklės“, ateityje planuojama organizuoti Skautų, Ateitininkų būrelius. Mokinių poreikius neformaliajam švietimui tikslingai tenkina ir Kūrybinės praktinės laboratorijos (toliau – KPL) užsiėmimai. Suplanuotos įvairios, mokinių poreikius tenkinančios veiklos. KPL užsiėmimų veiklos praplėčia, papildoma neformaliojo švietimo būrelių veiklas. Pasirinktas veiklas mokiniai gali keisti, atrasti sau labiausiai tinkančią ir mėgiamą. Vertintojai stebėjo 19 KPL užsiėmimų. Tenka pažymėti, kad dalyje stebėtų KPL užsiėmimų stigo mokytojų kūrybiškumo planuojant ir organizuojant užsiėmimus, nepakankamai buvo skirta dėmesio mokinių motyvacijai sužadinti ir palaikyti, kūrybiškumui atsiskleisti. Gerą PKL užsiėmimų organizavimo patirtimi išsiskyrė 7ab, 5ac skaitymo valanda, 5–8 kl. papuošalų gamyba, 5–8 kl. keramika. Stebėtuose projektinės veiklos užsiėmimuose „Mokyklos prizai-siurprizai“ bei „Kuriamė, žaidžiamė, mokomės“ tik iš dalies taikytas projekto metodas. Nepaisant paminėtų trūkumų, pripažįstama, kad neformaliojo švietimo programų pasiūla bei neformaliojo švietimo organizavimas tenkina daugelio bendruomenės narių poreikius. Minėtą įžvalgą patvirtina STA pateikti duomenys: 85 proc. apklaustų mokinių pritaria teiginiui „Mokykloje yra daug įdomių būrelių ir kitų užsiėmimų“. Teiginiui „Vaikas po pamokų randa užtektinai įdomios veiklos ir užsiėmimų“ pritaria 84,8 proc. tyrime dalyvavusių tėvų.

Apibendrinant ugdymo organizavimo vertinimą būtina pabrėžti, kad mokykla nuolat ieško lanksčių, originalių ir veiksmingų ugdymo organizavimo būdų bei formų. Tokia mokyklos nuostata sudaro galimybių visaverčiam ir visapusiškam mokinio asmenybės ugdymui, tenkina individualius kiekvieno mokinio poreikius, skatina mokinių mokymosi motyvaciją bei užtikrina veiksmingą bendrųjų kompetencijų ugdymą. Atsižvelgiant į tai daroma išvada, kad inovatyvus ugdymo organizavimas yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Pamokos organizavimas vertinamas gerai. Tokia išvada grindžiama apibendrintais vertinimo duomenimis, kurie pateikti 1 lentelėje.

Apibendrinti pamokos planavimo ir organizavimo vertinimai

1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
31 pamoka (30,7 proc.)	31 pamoka (30,7 proc.)	35 pamokos (34,6 proc.)	4 pamokos (4 proc.)

Daugumos stebėtų pamokų protokoluose užfiksuota informacija apie logišką, pagrįstą pamokos struktūrą, padedančią įgyvendinti mokymosi uždavinį. Ryškiausiai šiuo aspektu išsiskyrė 5b(1) kl. lietuvių k. /informacinių technologijų, 2a, 2c,4a, 6 (m2), 7(m3) kl. matematikos, 7a, 8b kl. fizikos, 4a, 4b, 5a kl. lietuvių k., 5c(6) kl. ekonomikos, 7c kl. žmogaus saugos, 6c(1), 7c(2) kl. technologijų, 5c kl. etikos, 4a(1), 5a(2) kl. anglų k., 8a(2) kl. rusų k., 3b kl. muzikos ir kt. pamokos. Šiose pamokose mokytojai veiklą pamokoje organizavo tinkamai: parinko mokinių patirtį, amžių, galimybes atitinkančius metodus, mokymo (-si) priemones, skyrė įvairias, tikslingas užduotis. Daugumoje pamokų stebėta racionali ir veiksminga laiko vadyba. Tačiau dalyje pamokų buvo pastebėti šie pamokos planavimo ir organizavimo, įskaitant laiko vadybą, trūkumai:

- neskirtas laikas (arba jo nepakako) mokymosi pažangos pamatavimui ir aptarimui (6 (m3), 8b kl. matematika, 8b kl. istorija);
- neskirta laiko pamokos apibendrinimui (1a kl. matematika, 8(L4) kl. lietuvių k., 8c1 kl. anglų k., 2c, 3b kl. pasaulio pažinimas, 2a kl. dailė ir technologijos);
- netikslingai daug laiko skirta vienai iš pamokos struktūrinių dalių (6(L1) kl. lietuvių k., 3a kl. matematika),
- namų darbai užduoti ar refleksija organizuota jau po skambučio (7ab kl. vokiečių k., 2a(2), 8c(1) kl. anglų k., 8c kl. geografija, 8L4 kl. lietuvių k., 7a(1) rusų k., 1a kl. matematika, 5c kl. istorija);
- likus dar 5 min. iki pamokos pabaigos mokiniai pristigo veiklos (6c(1) kl. informacinės technologijos, 7c kl. geografija) arba atliko namų darbus (8c kl. matematika).

Išsamiai išanalizavę pamokų stebėjimo protokolus, vertintojai kelia prielaidą, kad paminėtos problemos kilo dėl dviejų pagrindinių priežasčių – arba atliekama per daug veiklų ir pritrūksta laiko temai apibendrinti, rezultatams aptarti, arba skiriamos per lengvos užduotys ir mokiniai jas atlieka greičiau nei numatyta.

Daugumoje pamokų (apie 78 proc.) buvo formuluojamas konkretus, suprantamas mokiniams, nukreiptas į pamatuojamą veiklos rezultatą mokymosi uždavinys. 20 proc. stebėtų pamokų mokymosi uždavinys buvo orientuotas į visus tris mokinių pasiekimų lygius. Dažniausiai uždavinys buvo akcentuotas, rodytas ekrane, prie jo sugrįžta pamokos pabaigoje, rečiau – pamokos metu. Stebėta pavienių pamokų, kai uždavinys formuluotas bendradarbiaujant su mokiniais. Uždavinio įgyvendinimo pamatavimui skirtos kontrolinės užduotys. Tačiau dalyje pamokų mokymosi uždaviniai orientavo mokinius į pernelyg žemą rezultatą. Pastarąjį pastebėjimą patvirtino kontrolinės užduotys – minėtose pamokose dauguma mokinių pasiekdavo aukščiausią numatytą rezultatą, nors klasės pasirengimo lygis mokytojo apibūdinamas kaip vidutinis, netolygus. Abejonių sukėlė mokymosi uždaviniai, kurių formuluotėje buvo išskirti 3 lygių siektini rezultatai, pvz.: „...teisingai prie pilnos dešimties pridės vienetus bent 7 užduotyse iš 10 pateiktų (10–8, 7–5, 4–0)“ – mokytojai argumentais nepagrindė sprendimo, kodėl 0 surinktų taškų yra traktuojamas kaip siektinas rezultatas.

Daugelis mokytojų stebėtose pamokose gebėjo puikiai valdyti klasę, sukurti darbingą atmosferą, įtraukti mokinius į pamokoje organizuojamas veiklas, jų reikalavimai mokinimas buvo priimtini ir suprantami. Daugumos (75,2 proc.) stebėtų pamokų mokytojų ir mokinių tarpusavio santykiai buvo dalykiški, pagarbūs, neretai šilti ir draugiški, vyravo aiškūs susitarimai dėl darbo pamokoje, tvarkos. Apibendrinti klasės valdymo vertinimai pateikti 2 lentelėje.

Apibendrinti klasės valdymo vertinimai

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
43 pamokos 42,5 proc.	33 pamokos 32,7 proc.	24 pamokos 23,8 proc.	1 pamoka 1 proc.

Mokymo kokybė vertinama gerai. Daugumoje pamokų skatintas dialogas, palaikytos mokinių iniciatyvos. Naujos temos aiškinimas ir užduočių pateikimas buvo nuoseklus ir suprantamas mokiniams (pasaulio pažinimas 1b, 4a kl., muzika 3b kl., lietuvių k. 4b kl. ir kt.),

grįstas turimomis mokinių žiniomis ir įgūdžiais (matematika 3a, 2b, 6(m3), 7(m3) kl., pasaulio pažinimas 1b kl., dailė ir technologijos 2a kl., lietuvių k. 1a, 3b, 8(L4) kl., etika 5c kl., anglų k. 4a, 7a(2) kl., biologija 7c kl., technologijos 6c kl., ekonomika 5c(6) kl. ir kt.). Dalyje pamokų taikant probleminio mokymo metodą skatintas kritinis mokinių mąstymas (chemija 8b kl., rusų k. 8a(2) kl., technologijos 7c(2) kl., istorija 5c, 6a kl. ir kt.). Tikslingas IKT panaudojimas kėlė susidomėjimą mokymo (-si) turiniu, padėjo suprasti pamokos temą ir sėkmingai įgyvendinti mokymosi uždavinį. Tai pastebėta matematikos 1a kl., anglų k. 4a(1) kl., lietuvių k. 1b kl., gamtos ir žmogaus 5c kl., istorijos 6a, 5c kl., chemijos 8b kl., fizikos 7a kl. ir kitose pamokose. Vertinimo savaitės metu stebėta pamokų, kuriose vyravo inovatyvūs, interaktyvią mokytojo bei mokinio sąveiką skatinantys ir pagal aktyvaus mokymosi raiškos kriterijų metodų klasifikacijos hierarchijos viršūnėje esantys mokymo (-si) metodai, tokie kaip euristiniai (euristinis pokalbis), probleminio mokymo (probleminis pokalbis, uždavinių sprendimas), darbo grupėje, diskusijų, tiriamieji. Tai stebėta lietuvių k. 4a, 4b kl., matematikos 6 (m2), 4a, 2a kl., pasaulio pažinimo 1b, 4a kl., žmogaus saugos 7c kl., ekonomikos 5c(6) kl., etikos 5c kl., rusų k. 8a(2) kl., anglų k. 5a(2) kl., fizikos 7a kl., lietuvių k./informacinių technologijų 5a(1), 5b(1) kl. pamokose. Tačiau 75 proc. visų stebėtų pamokų vyravo tradicinis, poveikio pedagogine paradigma grįstas mokymas, kur dominavo dažniausiai verbaliniai, kiek rečiau – vaizdiniai, informaciniai teikiamieji bei informaciniai atgaminamieji metodai (pasakojimas, paskaita, pokalbis, aiškinimas, atpasakojimas, tikrinamasis pokalbis, vaizdinės medžiagos demonstravimas) bei informacijos šaltinių naudojimo, t.y. perceptiniai (klausymas, skaitymas), mneminiai (mokymasis iš vadovėlio), rečiau – mentaliniai (darbas su knyga ar kitais spausdintiniais informacijos šaltiniais) metodai. Mažiau nei pusėje stebėtų pamokų (38 proc.) mokymo (-si) turinys kryptingai sietas su gyvenimo praktika. Tai fiksuota 1a, 2a, 6(m2), 7(m3) kl. matematikos, 5c kl. etikos, 8b kl. chemijos, 7a kl. fizikos, 6a kl. istorijos, 6c(1), 7c(2) kl. technologijų bei kitose pamokose. Pastebėta, kad mokymo turinys dažniau sietas su gyvenimo praktika labai gerai ir gerai vertintose pamokose, rečiau – vertintose vidutiniškai. Pateikti pastebėjimai atsispindi apibendrintuose mokymo kokybės vertinimuose (žiūr. 3 lent.).

Apibendrinti mokymo kokybės vertinimai (formalus ugdymas)

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
33 pamokos 32,7 proc.	30 pamokos 29,7 proc.	35 pamokos 34,6 proc.	3 pamokos 3 proc.

Lentelėje pateikti duomenys rodo, kad maždaug trečdalis pamokų vertinta vidutiniškai. Tokiems vertinimams įtakos darė tradicinių ugdymo metodų taikymas pamokose, aktyvios mokymosi veiklos stoka, nepakankamas mokymo (-si) turinio aktualizavimas, siejimas su gyvenimo praktika ir pan. Išsami pamokų stebėjimo protokolų analizė rodo, kad šiuo metu vyraujantys mokymo būdai nesuteikia pakankamai galimybių pamokose siekti Bendrosiose ugdymo programose bei mokyklos strateginiuose dokumentuose deklaruojamų ugdymo tikslų, t. y. ugdyti mokinių kritinį mąstymą, lavinti gebėjimą dirbti komandoje, tobulinti mokėjimą mokytis. Atsižvelgiant į tai daroma išvada, kad mokymo (-si) turinio aktualizavimas intensyvinant interaktyviųjų metodų taikymą pamokoje yra vienas iš tobulintinų mokyklos veiklos aspektų. Vertintojai pastebi, jog progimnazijos mokytojai yra pakankamai kompetentingi, kad galėtų pamokose taikyti interaktyviuosius mokymo (-si) metodus, padedančius betarpiškiau ir aiškiau pateikti mokomąją medžiagą, vystyti mokinių kritinį mąstymą, lavinti gebėjimą stebėti, vertinti ir analizuoti faktus, daryti išvadas, ginti savo nuomonę. Minėtieji metodai gerintų mikroklimatą klasėje ir stiprintų mokytojo bei klasės bendradarbiavimą. Pokalbiai su mokytojais patvirtino, kad mokyklos pedagogai yra išbandę daugelį interaktyviųjų metodų, todėl, tikėtina, kad tinkamai panaudojus gerą patirtį, mokymas (-is) taikant tokius metodus kaip „smegenų šturmas“, „kiekvienas moko kiekvieną“, „durstinys“, „karuselė“, „sniego gniūžtė“, atvejo analizė, žaidimas vaidmenimis, „minties pasivaikščiavimas“, debatai ir kt. taps kiekvieno mokytojo ir kiekvienos klasės kasdienybe.

Daugumoje pamokų (pvz., matematikos 1a, 7(m3) kl., biologijos 7c kl., lietuvių k. 5b(1) kl., anglų k. 6c, 4a(1) kl., ekonomikos 5c(6) kl., lietuvių k./informacinių technologijų 5b(1) ir kt.) mokytojai nuolat stebėjo mokinių veiklą, tikrino, kaip sekasi atlikti skirtas užduotis, grįždavo prie nesuprastų dalykų, gyrė ir skatino mokinius, akcentavo išmokimą. Dalyje stebėtų pamokų trūko dėmesio etapiniam mokinių pasiekimų vertinimui. Dažniausiai mokytojai tikrino namų darbus, aiškinosi mokinių padarytas klaidas juos atliekant. Gale pamokos, daugeliu atvejų, namų darbai skirti tikslingai, užduotis siejant su pamokos tema ir klasėje atliekamomis veiklomis (matematika 3a, 4b, 6(m2), 8c, 7(m3) kl., anglų k. 4a(1), 6b, 6a(2), 7b(1), 8a(1) kl., rusų k. 8a(1), 6a(1) kl. ir kt.). Stebėta dalis pamokų, kai namų darbai skirti diferencijuotai, atsižvelgiant į išmokimo lygį ar padarytų klaidų skaičių. Vizito metu pastebėta, kad dažniausiai namų darbai skirti 3–4 klasių matematikos ir lietuvių kalbos pamokose, 5–8 klasių lietuvių ir anglų kalbų bei matematikos pamokose.

Mokymosi kokybė „Vyturio“ progimnazijoje gera. Dauguma mokinių stebėtų pamokų metu pasitikėjo savo jėgomis, greitai įsitraukė į darbą, gebėjo naudotis mokymosi aplinka, buvo aktyvūs, noriai atsakinėjo, demonstravo gerus savarankiško darbo gebėjimus ir įgūdžius (pvz., ekonomika 5c kl., technologijos 6c(1), 7c(2) kl., matematika 7(m3) kl., etika 5c kl., anglų k. 4a(1), 8c, 7b(1) kl., istorija 5c kl. ir kt.). Informacinių technologijų 6c kl., dailės ir technologijų 2a kl., istorijos 8a, 5c kl., žmogaus saugos 7c kl., matematikos 7(m3), 6(m2), rusų k. 6b,c kl., kūno kult. 6b kl., lietuvių k. 4b kl., biologijos 7c kl. pamokose mokiniai gebėjo pasirinkti sau tinkamus užduočių atlikimo būdus, bendradarbiavo tarpusavyje ir su mokytoju. Stebėtose lietuvių k. 4a kl., anglų k. 7a(2) kl., technologijų 6c(1) kl., matematikos 7(m3), 3a, 4a kl., lietuvių k./informacinių technologijų 5b(1) kl., etikos 5c kl., dailės 6c kl., pasaulio pažinimo 3b kl., istorijos 5c kl. bei kt. pamokose mokiniai padėjo vieni kitiems, gebėjo ir noriai dirbo grupėse, diskutavo. Vertintojai pastebėjo, kad aktyvesni ir aukštesnės mokymosi motyvacijos mokiniai buvo tose pamokose, kuriose ugdymo turinys buvo aktualus mokinių interesams, mokytojai organizavo įvairesnę veiklą, taikė inovatyvius mokymo metodus ir būdus, sudarė sąlygas bendradarbiauti. Apibendrinti mokymosi kokybės vertinimai pateikti 4 lentelėje.

Apibendrinti mokymosi kokybės vertinimai (visos veiklos)

4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
31 pamoka 23,3 proc.	68 pamokos 51,1 proc.	33 pamokos 24,8 proc.	1 pamoka 0,8 proc.

Lentelėje pateiktus duomenis patvirtina STA: 86,5 proc. apklaustų mokinių pritaria teiginiui „Mes dažnai atliekame užduotis grupėse ir padedame vieni kitiems“.

Mokymo ir mokymosi diferencijavimas vertinamas gerai. Vizito metu pastebėta, kad mokyklos pedagogai žino ir siekia tenkinti visų mokinių poreikius. Tuo tikslu:

- įgyvendinama išorinė diferenciacija (6–8 klasės per lietuvių k. ir matematikos pamokos skirstomos į grupes pagal mokinių gebėjimus);
- po pamokų veikia 19 konsultacinių centrų, kuriuose mokiniai turi galimybių gauti jų poreikius atitinkančią pagalbą;
- planingai įgyvendinama skaitymo strategijų mokymo programa (skaitymo grupės yra sudarytos atsižvelgiant į teksto suvokimo tyrimo rezultatus).

Atsižvelgiant į poreikius, pagalba pamokose dažniausiai buvo teikiama konsultuojant mokinius individualiai. Dalyje pamokų stebėtas mokymo (-si) tempo ir užduočių diferencijavimas (matematika 2a, 3a, 4a, 8c, 2c kl., anglų k. 5b(2), 5c(1), 8c kl., lietuvių k. 3b, 1a, 5a, 7(L2) kl. ir kt.), nuoseklus savitarpio pagalbos skatinimas (matematika 2b, 2c, 3b kl., lietuvių k. 5a kl., IT 5akl.), veiksmingas mokymasis skirtingo lygio grupėse (matematika 4a kl.). Verta išskirti fizikos 8b kl. ir istorijos 5c kl. pamokas, kuriuose buvo sudarytos galimybės mokiniams patiems rinktis užduotis pagal savo gebėjimus. Žmogaus saugos pamokoje 7c klasėje tikslingai išnaudota aktyvesniųjų mokinių iniciatyva ir patirtis: dalis mokinių buvo mokėsi pas slaugytoją, todėl

dirbdami grupėse jie atliko ekspertų vaidmenį. Tačiau pamokų stebėjimo duomenų analizės rezultatai rodo, kad mokymo (-si) turinys, veiklos, darbo tempas pagal skirtingus mokinių poreikius tikslingai diferencijuoti 61,7 proc. pamokų. 38,3proc. stebėtų pamokų nepakankamai atsižvelgta į skirtingus mokinių poreikius. Dalyje pamokų gabesniems buvo skiriamos tokios pačios užduotys, naudotos vienodos priemonės, nors buvo matyti, kad mokinių lygis skirtingas ir diferencijavimo poreikis neabejotinai yra. Tokius vertintojų pastebėjimus iš dalies patvirtina ir STA duomenys: tik 59,4 proc. tyrime dalyvavusių mokinių teigia, kad „*pamokose mokytojai dažnai duoda skirtingas užduotis gerai ir silpnai (prastai) besimokantiems mokiniams*“. Atsižvelgiant į tai daroma išvada, kad mokymosi diferencijavimas tenkinant skirtingus mokinių mokymosi poreikius pamokoje yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Tikėtina, kad jei mokytojai, atsižvelgdami į individualius mokinių mokymosi skirtumus, veiksmingiau diferencijuotų ugdymo (-si) turinį, atsirastų galimybės maksimaliai atsiskleisti mokinių galimybėms, stiprėtų jų tikėjimas mokymosi sėkme bei pasitikėjimas savo jėgomis.

Vertinimas ugdant yra paveikus, darantis teigiamą įtaką mokinių mokymosi motyvacijai. Mokykloje yra sukurta pradinė klasių mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo, fiksavimo ir tėvų informavimo bei 5–8 klasių mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka. Tikslingai taikomi įvairūs pažangos ir pasiekimų fiksavimo būdai (e. dienyne, mokinių sąsiuvinuose, individualių pokalbių lapuose, mokinių segtuvuose). Vertinimo tvarkos skelbiamos mokyklos interneto svetainėje, svarbiausi punktai – kabinetuose, mokiniams gerai matomose vietose. Nustatyta, kad mokykloje egzistuojanti vertinimo tvarka žinoma ir suprantama mokiniams bei jų tėvams. Daugumoje stebėtų pamokų užfiksuota, kad tinkamu metu nurodyti ir/ar aptarti vertinimo kriterijai. Dažniausiai kriterijai mokiniams buvo aiškūs, suprantami. Daugumoje pamokų veiksmingai taikyti įvairūs įsivertinimo metodai. Įsivertinimas vykdytas sudarius galimybių pasitikrinti, kaip teisingai (dažniausiai pagal aiškius kriterijus) atlikta užduotis. Pamokose fiksuotas mokėjimo vertinti kitų pasiekimus formavimas bei tokio mokėjimo taikymas. Pastebėta, kad mokėjimas vertinti kitų ir savo pasiekimus darė teigiamos įtakos mokymosi motyvacijai. Daugumoje pamokų stebėta paveiki, motyvuojanti kreditų, pliusų/minusų sistema. Neretai vertintos mokinio pastangos, aktyvumas, pasiruošimas pamokai, kas taip pat teigiamai motyvavo mokinius. Daugumoje pamokų skirtos kontrolinės užduotys uždavinio įgyvendinimui pamatuoti, pamokos aptarimas sietas su uždaviniu, aptarta, kaip pasisėkė įgyvendinti pamokos uždavinį, atsižvelgiant į kontrolinės užduoties rezultatus. Atsižvelgiant į tai galima teigti, kad motyvuojantis vertinimas ugdant yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Vertinimo ugdant kokybę iliustruoja 5 lentelėje pateikti duomenys.

Pasiekimų vertinimo kokybė

5 lentelė

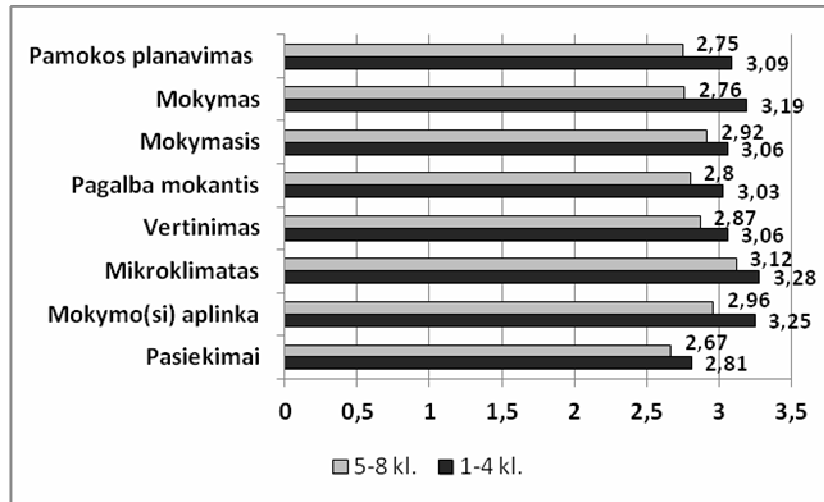
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
32 pamokos 31,7 proc.	36 pamokos 35,6 proc.	31 pamoka 30,7 proc.	2 pamokos 2 proc.

Analizuojant pasiekimų vertinimo kokybę tenka pabrėžti, kad dalyje pamokų vertintojai stebėjo nepakankami veiksmingą vertinimo metu gautos informacijos naudojimą tolimesnių pamokos veiklų planavimui, namų darbų skyrimui ar ugdymo proceso tobulinimui.

Vertinimas kaip informavimas mokykloje veiksmingas. Progimnazijoje veikia mokinių ir tėvų informavimo apie pasiekimus ir pažangą sistema. Yra parengta bei patvirtinta direktoriaus įsakymu Tėvų (globėjų) informavimo apie mokinių mokymosi sėkmę tvarka. Mokinių pasiekimai sistemingai ir tikslingai stebimi ir analizuojami. Visa mokyklos strategija tikslingai nukreipta mokinių pasiekimams gerinti ir pažangai siekti. Yra taikomi įvairūs tėvų informavimo metodai, būdai ir formos. Tėvus tenkina informavimo sistema. Pokalbyje tėvai ypač džiaugėsi trišaliais (mokytojas – mokinys – tėvas) susitikimais su norimais dalykų mokytojais, kurių metu tėvai turi galimybių kartu su savo vaikais apsilankyti pas visus mokytojus, aptarti mokymosi pažangą ir susitikimu su klasės auklėtoju. Pirmam pusmečiui pasibaigus organizuojami trišaliai (auklėtoja –

mokinys – tėvai) susitikimai su klasės auklėtojais, kurių metu aptariami mokinio pasiekimai, pažanga, profesinės karjeros perspektyvos, suplanuojami pažangos augimo žingsniai.

Verta pabrėžti, kad visų pamokos aspektų kokybė žymiai skiriasi pagal ugdymo koncentrus (žiūr. 1 pav.).

1 pav. Skirtingų pamokos aspektų kokybės palyginimas pagal ugdymo koncentrus

Lyginant skirtingų pamokos aspektų kokybę pagal ugdymo sritis išaiškėjo, kad įvairiose srityse skirtingų pamokos aspektų vertinimo vidurkis svyruoja nuo 2,66 iki 2,99. Tuo tarpu integruotose pamokose skirtingi ugdymo ir mokymosi pamokoje aspektai vertinami žymiai geriau: pamokos planavimas ir organizavimas – 3,6, mokymas – 3,4, mokymasis – 3,4, pagalba mokantis – 3,6, vertinimas ugdant – 3,4, mikroklimatas – 3,6, aplinka – 3,4, pasiekimai – 3,0.

3. PASIEKIMAI

Pasiekimai Panevėžio „Vyturio“ progimnazijoje vertinami labai gerai.

Pažanga yra labai gera. Mokinio pažanga stebima, fiksuojama bei analizuojama, susitarta dėl tėvų informavimo apie mokinio daromą pažangą. Progimnazijoje kaupiama mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo informacija: pusmečių suvestinės, teksto suvokimo rezultatų lapai, konspektų analizė, projektų vertinimo, mokinių lūkesčių, mokytojų savo darbo konkrečioje klasėje įsivertinimo, kiekvieno mokinio pažangos fiksavimo lapai, nuo šių mokslo metų – bendrųjų kompetencijų vertinimo rezultatai. Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo informacija analizuojama mokytojų metodinių grupių susirinkimuose, Mokytojų tarybos posėdžiuose, mokytojų darbo grupėse, su mokiniais ir jų tėvais, individualių pokalbių metu. Mokiniai pildo pažangos fiksavimo ir pusmečio lūkesčių lapą, aptaria lūkesčius su klasės auklėtoju, dėstančiu mokytoju. Mokinių daroma pažanga lyginama su ankstesniais rezultatais. Sukaupta informacija panaudojama aptariant kiekvieno mokinio pažangą, planuojant ugdymo turinį. Teiginiui „Mokytojai tiki, kad kiekvienas iš mūsų gali padaryti pažangą, mokantis jo dalyko“, STA duomenimis, pritarė 90,8 proc. apklausoje dalyvavusių mokinių.

Stebėtose veiklose dauguma mokytojų gerai formulavo uždavinį, vertino, skatino mokinių įsivertinimą. Tačiau apibendrinant pamoką akcentuoti mokinių pasiekimai, bet ne individuali pažanga, asmeniniai pasiekimai nelyginti su uždaviniu. Keliose veiklose pasiekimų matavimas paminėtas kaip stiprusis aspektas (anglų k. 8b(2) kl., ekonomika 5e(6) kl., lietuvių k./informacinės technologijos 5b(1) kl., matematika 1a, 6(m3) kl., rusų k. 8a(2) kl., projektas „Žaidimai rusų k. pamokose“ 7m gr.). Tačiau 13,5 proc. veiklų pasiekimų matavimas pamokoje vertintas kaip tobulintinas (PKL: 5–8 kl. „Medžio darbai“, 6(p1) projektinė veikla, 6(s4), 6(s3) skaitymas, 5 gr. logopedinės pr., anglų k. 4a(1), 8b(1), 8a(1), 7b(1) kl., rusų k. 8a(1) kl., lietuvių k. 2e, 2b, 5b(2) kl., matematika 3a, 2b, 2c kl., muzika 3b kl., pasaulio pažinimas 2c kl.). Atsižvelgiant į tai teigiama,

kad individualios mokinių pažangos matavimas pamokoje yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Mokytojams vertėtų rinktis veiksmingesnius mokymosi pažangos matavimo būdus, užtikrinančius grįžtamosios vertinimo informacijos kokybę. Apibendrinti pasiekimų pamokoje vertinimai pateikti 6 lentelėje.

Apibendrinti pasiekimų pamokoje vertinimai (visos veiklos)

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
25 pamokos 18,8 proc.	48 pamokos 36,1 proc.	56 pamokos 42,1 proc.	4 pamokos 3 proc.

Mokyklos pažanga išskirtinė. Išanalizavus klasių pusmečių ir metinių pasiekimų rezultatus stebimas stabilus, labai aukštas mokinių pažangumas. Išsiskiria veiklos sritys, kuriose mokykla turi sukūrusi unikalios veikimo būdus, tvarkas, modelius, darančius įtakos mokinių dalykinių pasiekimų ir asmeninės raidos pažangos augimui. Efektyvus ugdymo (-si) organizavimas taikant modelį „Mokomės kitaip“. Pastaroji įžvalga grindžiama kūrybinės- praktinės laboratorijos veikla (skaitymo, projektinė, sporto, klasės bendruomenės stiprinimo ir meno), mokymosi ir laisvalaikio aplinkų, skirtų diferencijuotam ugdymui (-si), pažangos matavimui taikomų mokyklos sukurtų priemonių (kompetencijų žemėlapių, spaudų, 5–8 klasių mokinių Kompetencijų ugdymo knygelė), 6–8 kl. mokinių projektinės veiklos stebėjimo duomenimis. Nustatyta, kad dauguma 5–8 klasių mokinių žino, kokios yra bendrosios kompetencijos, kodėl reikia jas ugdyti, kaip matuojama bendrųjų kompetencijų ugdymo (-si) pažanga. Mokykloje sukurta efektyvi mokinių konsultavimo sistema. Ši veikla stebėta ir vertinimo metu. Sudaromos sąlygos skirtingo pasirengimo mokiniams ugdyti homogeninėse įvairaus dydžio grupėse. Tam panaudojamos ugdymo plano teikiamos galimybės, projekto „Mokomės kitaip“ veiklos. Progimnazijos veikla nuolat analizuojama, rezultatai panaudojami ugdymo procesui tobulinti.

Mokymosi pasiekimai yra išskirtiniai. Daugumos mokinių, baigusių atitinkamą pakopą ar klasę, pasiekimai pagal bendruosius išsilavinimo standartus atitinka vidutinįjį arba aukštą pasiekimų lygį. Mokytojai kaupia savo mokinių pažangos ir pasiekimų statistinius duomenis, juos panaudoja ugdymui, aptaria mokytojų pasitarimuose, pokalbiuose su tėvais. Mokytojų tarybos posėdžiuose priimami nutarimai dėl mokinių pasiekimų, numatoma veikla, kuri darytų įtakos atskirų mokomųjų dalykų metinių rezultatų pagerėjimui. Iš pokalbių su mokyklos administracija ir mokytojais matyti, kad kaupiama informacija pristatoma viešai, išvados naudojamos veiksmingam ugdymo (-si) proceso planavimui ir organizavimui. Vertintojai pastebėjo, jog mokykloje atliekama tiek kiekybinė, tiek kokybinė pažangumo analizė, išvados panaudojamos planuojant ugdomąją veiklą. Išanalizavus mokyklos pateiktus duomenis darytina išvada, jog per pastaruosius dvejus mokslo metus mokinių bendras pažangumas mokykloje stabiliai aukštas. Progimnazija dalyvavo tarptautinio pilietinio ugdymo ir pilietiškumo tyrimo IEA ICCS 2009 pagrindiniame testavime. Tyrimo rezultatai parodė, kad vidutinis mokyklos rezultatas 5 proc. punktais aukštesnis už šalies vidurkį. Remiantis dokumentų analize nustatyta, kad lietuvių gimtosios kalbos (teksto suvokimo ir teksto kūrimo) ir matematikos mokymosi rezultatai artimi šalies vidurkiui.

Mokyklos bendruomenė džiaugiasi aktyviu ir rezultatyviu mokinių dalyvavimu įvairiose rajono ir šalies olimpiadose, konkursuose, gerais mokyklos sportininkų (smiginio, stalo teniso, futbolo, kvadrato, bilijardo, aerobikos, šaškių, estafetinio bėgimo, kroso krepšinio lengvosios atletikos, estafečių, rankų lenkimo) laimėjimais. Progimnazijos penktokas tapo Lietuvos tūkstanmečio vaiku. Dalyvauta projektuose „Vyturys – sveikos gyvensenos akademija“, „Čiurlionio mirażai“, parodoje, skirtoje Sausio 13-osios atminimui įamžinti Seimo rūmų galerijoje. Mokykla džiaugiasi veiklia mokinių savivalda. Savitas mokinių savivaldos rinkimų ir veiklos organizavimas. Progimnazijos savivaldą sudaro Mokinių taryba, progimnazijos mokinių prezidentas, Klasių seniūnai ir jų pavaduotojai. Veikia „Sąžinės komanda“. Viena aktyviausių yra Mokinių Taryba, kuriai vadovauja mokinių prezidentas, renkamas visų 5–8 klasių mokinių. Tarybos veikla remiasi savanoriškos lyderystės principu, o vienas svarbiausių prioritetų yra mokinių

bendruomeniškumo skatinimas ir bendrųjų kompetencijų ugdymasis vadovaujant, organizuojant, planuojant ir įgyvendinant idėjas. Mokinių Taryba formuojama mokinių konferencijos metu, pristatant ir prisistačius kandidatams, uždaru balsavimu. Mokinių Tarybos ir progimnazijos mokinių prezidento organizuojami renginiai: Mokinių diena, „Pyragų valanda“, „Sidabrinio obuolio“ nominacijų vakaras, savaitgalio stovykla, „Lyderių mokykla“; Metų premijų diena. „Sąžinės komanda“ – savanoriška mokinių grupė, jos tikslas – organizuoti prevencinę veiklą mokykloje, siekiant pagerinti mokinių elgesio kultūrą (organizuojami Tolerancijos, Pasaulinės kovos su AIDS dienų paminėjimai, Sumaniausio aštuntoko rinkimai, akcijos „Savaitė be patyčių“, „Žinau-tvarkau“, „Sveikatiados projektas“).

Beveik visi mokiniai sėkmingai tęsia mokymąsi kitose Panevėžio bendrojo lavinimo mokyklose. Mokykla domisi, kaip sekasi buvusiems mokiniams. Informacija gaunama iš kitų mokyklų mokytojų, tėvų bei pačių mokinių, ji fiksuojama ir analizuojama. Po I pusmečio surenkama informacija iš visų mokyklų (paprašoma užpildyti anketą e. paštu) apie mokinių pasiekimus. Šie rezultatai lyginami su mokinių 8 kl. metiniais pasiekimų rezultatais. Nemaža dalis mokinių kitose mokyklose tampa mokinių savivaldos lyderiais. Buvę mokyklos mokiniai teigia, kad įvairi vykdomų ugdymo projektų veikla sudaro galimybių sėkmingai mokytis kitose mokyklose. Pateikti faktai leidžia daryti išvadą, kad labai geri mokinių mokymosi pasiekimai yra vienas stipriųjų progimnazijos veiklos aspektų.

4. PAGALBA MOKINIUI

Pagalba mokiniui Panevėžio „Vyturio“ progimnazijoje vertinama labai gerai, išskyrus specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimą, kuris vertinamas gerai.

Rūpinimasis mokiniiais šioje mokykloje yra išskirtinis. Mokiniais kolegialiai rūpinasi visa mokyklos bendruomenė: administracija, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai. Skirtingiems probleminiams klausimams analizuoti ir spręsti sudarytos įvairios darbo grupės. Nuosekliai ir planingai savo veiklą vykdo Vaiko gerovės komisija (toliau – VGK), sprendžianti prevencinio darbo, švietimo pagalbos, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimo, švietimo programų pritaikymo specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams klausimus. Pokalbių su mokiniiais metu paaiškėjo, kad jie žino, kokie elgesio ir ugdymosi problemų klausimai sprendžiami VGK. Ugdymo įstaigos administracija, dauguma mokytojų, ypač socialinė pedagogė gerai pažįsta mokinius, stengiasi jiems padėti ir užkirsti kelią netoleruotinam elgesiui. Siekiant užtikrinti mokinių saugumą progimnazijoje taikomos labai paveikios priemonės: mokinių išėjimo iš mokyklos nepasibaigus pamokoms tvarka, mokytojų budėjimas pertraukų metu, galimybė turiningai leisti pertraukos laiką (stalo žaidimai, mini futbolas ir pan.), pašalinių asmenų patekimo į mokyklą kontrolė ir apskaita. Mokyklos stende (prie budinčiosios) skelbiami pagalbos vaikui institucijų kontaktiniai duomenys. Progimnazijos pedagoginė bendruomenė atvira mokinių pasiūlymams, pvz.: Direktorės valandose mokiniai teikia pasiūlymus dėl mokinių elgesio ir lankomumo gerinimo. Akivaizdu, kad minėtosios mokytojų nuostatos yra veiksmingos: 2010–2011 m. m. vienam 5–8 kl. mokiniui nepateisintų pamokų skaičius buvo 6,9 pamokos, o šiais mokslo metais – 2 pamokos.

Mokinių socialinė raida mokykloje užtikrinama per vaiko socialinę patirtį įtvirtinančią ir turtinančią veiklą (Kūrybinės-praktinės laboratorijos veiklos), jam svarbią ir aktualią kasdienę patirtį (Sąžinės komandos veikla), patiriamus išgyvenimus (patyčių prevencijos projektas „Olweus“), per dalyvavimą bendruose darbuose (tęstinis projektas „Vyturys – sveikos gyvensenos akademija“), diskusijose, socialinėse akcijose („Tūkstantis gervelių“, „Saugokime knygas“). Mokinių asmenybės ir socialinei raidai skirtos 6 integruojamosios kompetencijų ugdymo programos. Išleistos knygelės „Vyturiečio dienoraštis“, perskaitytų knygų reklamų kūrimas, eksponuojamos darbėlių parodos – gera dirva kūrybiškumui ugdyti ir mokinių savivertei stiprinti. Pokalbis su socialine pedagoge patvirtino, kad vykdomos priemonės yra veiksmingos: mokiniai mokomi sugyventi vieni su kitais, laikytis taisyklių, gerbti vieni kitus, konstruktyviais būdais spręsti problemas. Tiek nepageidaujamo elgesio prevencija, tiek asmenybės ir socialinės raidos skatinimas mokykloje suprantamas kaip bendrojo ugdymo dalis. Vertintojai įsitikino, kad įgyvendinamos

bendrosios rūpinimosi mokiniais politikos dėka progimnazijoje auga savimi pasitikintys, savo stipriąsias puses žinantys mokiniai. Beveik visose pamokose vertintojai stebėjo asmenybės ir socialinės raidos aktualizavimą: mokytojai džiaugėsi gera vaikų savijauta, dėkojo už pastangas, linkėjo sėkmės, kas sudarė prielaidas kurti psichologiškai saugią mokymosi aplinką. Pokalbiai su Mokyklos tarybos, Tėvų komiteto, VGK nariais, mokiniais, renginiai, vykę mokyklos išorinio vertinimo metu patvirtino, kad progimnazija inicijuoja tokias situacijas, kuriose mokiniai ugdo bendrąsias kompetencijas, vertybines nuostatas. Išvardinti pastebėjimai rodo, kad mokytojų, švietimo pagalbos specialistų darbas yra nepriekaištingas ir labai paveikus. Visa tai leidžia teigti, kad mokykloje vykdoma nuosekli rūpinimosi mokiniais politika, daranti įtakos mokinių asmenybės ir socialinei raidai, ir tai yra vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Pedagoginė ir socialinė pagalba yra labai gera, o psichologinė pagalba traktuojama kaip tinkama. Pagalba mokantis yra veiksminga, atliepanti skirtingus mokinių poreikius. Mokykloje sukurta kryptinga mokinių konsultavimo sistema. Mokytojų ir mokinių bendradarbiavimą, įgyvendinant mokymosi sunkumų prevenciją, realizuoja 19 konsultacinių centrų. Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, kad dažniausiai žinios gilinamos prieš kontrolinius darbus bei aiškinantis nesuprastus temos dalykus. Konsultacinio centro veiklos veiksmingumą patvirtina ir STA duomenys: 93,6 proc. mokinių pritaria teiginiui „*jei nesuprantu temos, visuomet galiu klausti mokytojų, nueiti į konsultacijas*“. Mokykla yra parengusi 23 užduočių komplektus (skaitykloje ir virtualioje erdvėje), kurie suteikia galimybių mokiniams mokytis savarankiškai jiems patogiu laiku. Mokykloje išnaudojamos visos įmanomos pagalbos vaikui galimybės. Netikėtai atsiradus „laisvoms“ pamokoms, 12 parengtų programų su užduotimis sudaro galimybes mokytis mokinius skaitymo ir mokėjimo mokytis strategijų. Gerus pagalbos mokantis pavyzdžius išorės vertintojai stebėjo 7abc (3) kl. kūrybinėje pamokoje (tikslinga pagalba mokiniams, kuriems buvo „laisva“ pamoka), 7c kl. žmogaus ir gamtos, 6a(2), 6c, 7a(2), 7b(1) kl. anglų k., 3b, 6(L3) kl. lietuvių k., 2a, 2c, 3a, 3b, 4a, 4b, 6(m2), 7(m3), 8c kl. matematikos, 6c(1) kl. informacinių technologijų, 8b kl. fizikos pamokose, kur buvo teiktas tikslingas individualus konsultavimas, stebėtas tinkamas veiklos, užduočių, tempo diferencijavimas, skatinta mokinių tarpusavio pagalba.

Kaip jau buvo minėta, psichologinė pagalba vertinama gerai. Mokykloje ją teikia psichologo asistentė. Specialistė dalyvauja VGK posėdžiuose svarstant vaikų mokymosi ir elgesio problemas. Iš pokalbio su direktore paaiškėjo, kad mokykloje psichologo pagalba pakankama, nes esant ypatingesniems atvejams mokiniai konsultuojasi Panevėžio m. pedagoginėje psichologinėje tarnyboje. Psichologo vaidmenį iš dalies atlieka socialinė pedagogė, tačiau vertintojų komanda pastebi, kad mokyklai būtų naudinga įsteigti visą psichologo etatą. Tikėtina, kad tai sudarytų geresnes sąlygas mokinių psichologiniam komfortui užtikrinti, stiprintų vaikų psichologinį atsparumą, skatintų saugios ir palankios ugdymuisi aplinkos kūrimą.

Mokyklai žinomi mokinių socialiniai poreikiai: sistemingai pildomas mokyklos socialinis pasas, organizuojamas nemokamas maitinimas, vykdoma mokyklos nelankymo, netinkamo elgesio ir neigiamų socialinių veiksnių prevencija. Socialinė pedagogė padeda mokytojams ir tėvams suprasti ir tenkinti socialinius mokinių poreikius, skatina jų bendradarbiavimą, kultūringą elgesį, siekia formuoti pagarbius tarpasmeninius santykius, sveikos gyvensenos įgūdžius ir gerą mikroklimatą. Didėjant socialiniams mokinių poreikiams vykdomos įvairios prevencinės programos, pasitelkiama tėvų, socialinių partnerių pagalba. Konstruktivus bendradarbiavimas su išorės specialistais, šeimos bei mokyklos lūkesčių derinimas, tinkama socialinė pagalba sudaro sąlygas operatyviai išspręsti iškilusias mokinių problemas. Prevencinė veikla vykdoma per klasių auklėtojų, savanorių mokinių veiklą, akcijas, projektus (nuo šių metų rudens dalyvaujama Olweus patyčių prevencijos projekte, antri metai vyksta prevencinės veiklos pagal projektą „Vyturys–sveikos gyvensenos akademija“). Sprendžiant socialines problemas, aktyviai bendradarbiaujama su Pedagogine psichologine tarnyba, Panevėžio m. Policijos komisaro Viešosios tvarkos skyriumi. 2009–2010 m. m. dalyvaujant vyriausiojo policijos komisariato organizuotoje akcijoje „Saugūs ir sveiki“, mokyklai suteiktas „Saugiausios mokyklos titulas“. Apibendrinant pastebėjimus, galima teigti, kad socialinė pagalba mokykloje yra nepriekaištinga.

Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas vertinamas gerai. Mokykloje veikia Vaiko gerovės komisija, užtikrinanti išsamų vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP), įvertinimą, nustatanti pagalbos teikimo vietą, formas ir trukmę. 79 mokiniams, turintiems kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, teikiama logopedo pagalba, 33 mokiniams, turintiems nedidelių ir vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių bei ugdomiems visiška integracijos forma - specialiojo pedagogo ir logopedo pagalba. Mokykla vertina lygiavertį bendradarbiavimą, todėl V GK posėdžiuose, svarstant vaiko problemas, visada dalyvauja pats mokinys ir jo tėvai. Taip mokykla realizuoja partnerystės idėjas savo veikloje ir plėtoja pagalbą šeimai. Progimnazijoje prioritetas skiriamas bendram specialisto ir mokytojo darbui klasėje, todėl teikdami tiesioginę pagalbą ugdytiniams mokytojai ir specialistai orientuojasi į pagalbos formas, mažinančias atskirtį: pagalbą dažniau teikia ne spec. pedagogo kabinete, o klasėje, užtikrina, kad pritaikytos programos būtų orientuotos į bendrą visiems turinį, tinkamai jį pritaikant vaikui, vengia priemonių išskirtinumo demonstravimo. Šio tikslo įgyvendinimui didelį reikšmę turi specialisčių teikiama pagalba mokytojams rengiant mokiniams pritaikytas ir individualizuotas programas. Mokykla supranta, kad ne sutrikimai, o vaiko mokėjimai, įgūdžiai, motyvai, interesai ir poreikiai turi būti išryškunami, stiprinami, panaudojami. Dalyvaujant projekto „Mes – mūsų žemės vaikai“ renginiuose aktyviai formuojamas teigiamas vaikų požiūris į kitokius vaikus. Gebėjimas kartu džiaugtis, švęsti, sportuoti, dirbti duoda abipusę naudą sveikiems ir neįgaliesiems vaikams. Mokytojų, specialiųjų pedagogių, mokytojo padėjėjų, antrojo mokytojo bendradarbiavimas klasėje turi įtakos mokinių aktyvumui, pasiekimams, skatina iškilus problemoms kreiptis pagalbos. Minėto bendradarbiavimo pavyzdžius išorės vertintojai stebėjo 3a, 7(L2) kl. lietuvių k., 2b kl. matematikos, 5a(1) kl. lietuvių k./informacinių technologijų pamokose. Skatinantis vaikus mąstyti, neperteklinis dėmesys stebėtas 6a(2), 5c(1) kl. anglų k., 8c kl. biologijos pamokose, užduočių diferencijavimas – 2a,b, 3b kl. logopedinėse pratybose, 5a(2), 7a(2), 7b(1) kl. anglų k., 3b kl. lietuvių k., 2c, 8b kl. matematikos pamokose. Tačiau išorės vertintojai pastebėjo, kad dalyje pamokų akivaizdžiai trūko pagalbos SUP turintiems mokiniams (3a kl. tikybos, 8c kl. matematikos, 7ab kl. vokiečių k., 2b kl. lietuvių k. pamokose). Apibendrinti pagalbos mokiniui vertinimai pateikti 7 lentelėje.

Pagalba mokantis (visos veiklos)

7 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
40 pamokų 30,1 proc.	42 pamokos 31,6 proc.	46 pamokos 34,6 proc.	5 pamokos 3,7 proc.

Gabių mokinių ugdymas, kaip įprasta, labiausiai atsiskleidžia įvairiose olimpiadose, konkursuose, projektuose. Mokykloje organizuojamos savitų bruožų turinčios veiklos, padedančios skleistis mokinių talentams, gebėjimams. Dalyvaujant projekte „Mokomės kitaip“, PKL užsėmimuose mokiniai atranda savyje paslėptus talentus. Mokykloje renkami metų dalyko, kompetencijų, grožinės literatūros, teksto suvokimo žinovai. Mokiniai turi daug galimybių įvaldyti projektų rašymo, viešo kalbėjimo įgūdžius. „Literatūratė“ savo kūrybą pristato ne tik pradedantys, bet ir į šalies konkursų nugalėtojus pretenduojantys mokiniai, kiekvieną pavasarį išleidžiamas gražiausių rašinių leidinys ir mokinių kūrybos almanachas sudaro galimybes atskleisti visus mokinių talentus. Tikslingam gabių mokinių ugdymui naudinga išorinė ugdymo turinio diferenciacija, kai iš paralelių 6–8 klasių (lietuvių k.) ir 6–7 klasių (matematika) sudaromos sąlyginai stabilios mokinių grupės, kurios po pusmečio gali keistis, mokiniams pasiekus aukštesnio rezultato. Per anglų k. pamokas 6–8 klasės taip pat dalijamos į pogrupius pagal vaikų pasiekimus. Po pamokų mokytojai gabesniuosius mokinius savo noru ruošia olimpiadoms, konkursams, varžyboms. Stebint ugdymo procesą pamokų metu užfiksuota, kad gabieji mokiniai teikė pagalbą kitiems mokiniams (1a kl. šokis, 2a, 2c kl. matematika, 7a(2), 7b(1) kl. anglų k.), padėjo mokytojui vesti pamoką, konsultavo klasės draugus (6a kl. istorija), gabiesiems buvo skirtos papildomos užduotys (5b(2) kl. anglų k., 2a kl. dailė ir technologijos, 6c kl. anglų k., 2a, 2c kl. matematika, 5c(6) kl. ekonomika). Tačiau pamokų stebėjimo protokoluose užfiksuota informacija rodo, kad

pavienėse pamokose stokota gabių mokinių gebėjimus, darbo tempą atitinkančių užduočių (5a(1), 4a(1) kl. anglų k., 8b, 6(m2), 6(m3) kl. matematikos, 4a kl. pasaulio pažinimo, 7ab kl. vokiečių k., 6(L1) kl. lietuvių k. pamokos). Nors SUP turinčių ir gabių mokinių ugdymas progimnazijoje iš dalies vyksta per išorinį diferencijavimą matematikos ir lietuvių kalbos pamokose, tačiau būtų tikslinga atkreipti didesnę dėmesį į šių vaikų ugdymą ir kitose pamokose, diferencijuojant pamokoje veiklos pobūdį, turinį, tempą, laiką, naudojant aktyviusius metodus. Tikėtina, kad tai garantuotų skirtingų poreikių turinčių mokinių iniciatyvos, jų individualaus tobulėjimo spartą, juolab, kad mokyklos mokytojai kvalifikacijos tobulinimo, stebimų pamokų analizės, specialistų konsultacijų dėka turi didelį potencialą tai įgyvendinti.

Mokinių ugdymas karjerai progimnazijoje veiksmingas ir tenkina mokinių poreikius. Visa mokyklos veikla orientuota į mokinio asmens galių pažinimą, atradimą ir plėtojimą, padedant atrasti tolimesnio mokymosi kryptis. Nuosekli profesinio švietimo veikla iš 2007 m. atkredituoto Profesinio informavimo taško išsiplėtojo į Ugdymo karjerai centrą. Jo veiklą koordinuoja Centro vadovė. Įrengtas atskiras kabinetas, užsiėmimams naudojami informacinių technologijų kabinetai. Centre kaupiama medžiaga profesinio informavimo ir orientavimo klausimais, yra nemažai leidinių apie mokymosi ir studijų galimybes, profesijas, kvalifikacijas, darbo rinką. Bendradarbiaujama su socialiniais partneriais, organizuojamos edukacinės-pažintinės programos, ekskursijos, išvykos į mokymosi įstaigas, rečiau – į įmones ar organizacijas. Ugdymo karjerai centre vyksta individualios 5–8 klasių mokinių ir jų tėvų konsultacijos, karjeros modeliavimo pratybos nedidelėse grupėse („Mano veiksmų planas renkantis profesiją arba 3 žingsniai profesijos link“), 5–8 kl. mokinių anketavimas, individualus anketų duomenų aptarimas, atliekami tyrimai („Kas aš esu? Koks aš esu?“ 5 kl., „Individualūs interesai ir polinkiai“ 6kl., „Ko aš noriu? Ką aš galiu?“ 7 kl., „Interesų ir gebėjimų suderinamumas“, „Mano pasirinkimas“ 8 kl.) bei vedami užsiėmimai klasėms („Kaip atpažinti savo profesinius polinkius?“, „Kur rasti informacijos apie profesijas?“, „Interesai ir gebėjimai“, „Laiko planavimas“, „Koks aš esu“ (savęs pažinimas), „Tolimesnio mokymosi kelio pasirinkimas“). Vidutiniškai vienas 5–8 kl. mokinys per mokslo metus dalyvauja trijuose tiksliniuose užsiėmimuose. Individualios konsultacijos vyksta pagal poreikį. Ugdymas karjerai integruotas į klasių vadovų veiklą (Projektai „Kiekvienas talentingas“, „Klasės bendruomenės stiprinimo programa“, „Aš – komandos dalis“) ir į bendrąjį ugdymą (per Bendrųjų kompetencijų ugdymo programą „Mokomės kitaip“ kompetencijų mokymas integruotas į 17 pamokų). Pokalbiuose mokiniai nurodė ugdymo karjerai veiklos naudingumą, akcentavo veiksmingą Ugdymo karjerai centro darbuotojų pagalbą pasirenkant mokyklą tolimesniam mokymuisi, teigiamai vertino buvusių ir dabartinių aštuntokų susitikimus, aptariant kaip sekasi mokytis perėjus į kitas mokyklas (šiais mokslo metais dar nebuvo organizuota). Progimnazija, atsižvelgdama į mokinių pasiektas kompetencijas, moko juos pasitikėti savimi, numato perspektyvą, ruošia perėjimui į kitą mokyklą, veiksmingai padeda mokiniams pasirinkti tolimesnį mokymąsi. Atsižvelgiant į tai, daroma išvada, kad mokinių poreikius tenkinantis ugdymas karjerai yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Tėvų pedagoginis švietimas vertinamas labai gerai. Tėvų pagalba mokantis veiksminga, o tėvų švietimo politika pakankamai kryptinga. Mokykla kryptingai bendradarbiauja su tėvais. Be tradicinių, daugumai Lietuvos mokyklų būdingų (bendri mokyklos ir klasių tėvų susirinkimai, tėvų komiteto dalyvavimas Progimnazijos tarybos posėdžiuose) veiklų mokykla taiko ir savitas bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais formas:

- aktyvus dalyvavimas tradiciniuose mokyklos bei klasės renginiuose bei projektuose (tėvai atlieka ne tik žiūrovo, bet ir dalyvio, vertintojo vaidmenį);
- dalyvavimas darbo grupėse, konferencijose (mokinių projektinių darbų konferencija, progimnazijos ugdymo projektų pristatymas);
- kartą per mokslo metus organizuojama Tėvų diena, kurios metu vyksta kryptingi trišaliai (mokinys – mokytojas – tėvai) pokalbiai, skirti mokinių pažangos, mokymo (-si) problemų aptarimui;
- kartą per mokslo metus organizuojama tėvų savaitė, kurios metu tėvai turi galimybę bendrauti su specialistais.

Mokyklos valdyme tėvai dalyvauja per tėvų komitetus, kuriuos sudaro klasių tėvų atstovai. Tėvų nuomonė daugeliu klausimų yra svarbi, jie sistemingai informuojami apie vaikų pasiekimus per mokslo metus: mokslo metų pabaigoje klasės auklėtojas siunčia laišką ar CD kiekvieno auklėtinio tėvams, kuriame pristato vaiko pasiekimus, pateikia vaiko kūrybinių darbų pavyzdžius, aprašo vaiko dalyvavimą klasės veikloje, iliustruoja nuotraukomis. Mokslo metų pabaigoje 4-ą klasių auklėtojai organizuoja renginius, skirtus pradinio ugdymo programos pabaigimui. Klasių auklėtojai informaciją teikia raštu, telefonu, individualių pokalbių ir tėvų susirinkimų metu. Pagalbos mokiniui specialistai teikia rekomendacijas, kaip tėvai turėtų ir galėtų padėti vaikams, kur gali kreiptis pagalbos. Tėvai pokalbiuose teigė, kad informaciją apie vaikų pasiekimus bei pažangą gauna sistemingai, jaučiasi dalyvaujantys vaikų ugdyme. Bendradarbiavimui stiprinti panaudojamos e. dienyno galimybės: apklausos, laiškai, kreipimaisi ir kt., mokyklos interneto puslapis. STA duomenimis, 96,7 proc. apklaustų tėvų (dalyvavo 46 proc.) tenkina mokyklos teikiama informacija apie jų vaikų mokymąsi ir elgesį mokykloje.

Progimnazijoje organizuojamas tinkamas tėvų švietimas. Logopedei atliekant būsimųjų pirmokų kalbinį vertinimą, dalyvauja tėvai, po to skaitomos paskaitos būsimų pirmokų tėvams. Savaitės mokymus tėvams veda ir pirmų klasių auklėtojai. Pagalbos mokiniui specialistai padeda tėvams suprasti ir tenkinti mokinių socialinius, ugdymosi ir kt. poreikius. Nemažai psychologinių, pedagoginių žinių apie vaikų auklėjimą, vaiko elgesio koregavimą, tėvų pagalbą mokantis tėvai sužino dalyvaudami susirinkimuose. Remiantis STA išvadomis, 90,4 proc. tėvų įdomūs ir naudingi tėvų susirinkimai. Pokalbiai su mokiniais atskleidė, kad tėvai į mokyklą ateina nuo 1 iki 3 kartų per mokslo metus (daugiausia gauti informacijos apie vaiko ugdymąsi ar dalyvauti renginiuose). Pokalbiuose mokytojai minėjo formuojamas mokymosi kartu su tėvais grupes, tačiau susitikime tėvai to nepatvirtino, bet nurodė vykusių tikslinius mokymus, skirtus pirmokų tėvams: darbo su e. dienynu pradžiamokslį, naujų projektų pristatymą. Anot tėvų, mokymai vyksta pakankamai kryptingai.

5. STRATEGINIS MOKYKLOS VALDYMAS

Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos strateginis valdymas vertinamas labai gerai.

Progimnazijos strategija vertinama labai gerai. Mokykloje laikomasi tvirtos nuostatos, kad strateginis planavimas – tai mokyklos tobulėjimo būdas. Strateginis planas rodo progimnazijos pastangas tobulėti ir kuo geriau pasirūpinti ją lankančiais mokiniais. 2010–2012 m. strateginiame plane pateikiami 2007–2008 m. m. strateginiai prioritetai ir efekto kriterijai, nusakoma mokyklos misija, suformuluota aiški, mokyklos bendruomenei priimtina vizija, atspindinti progimnazijoje išpažįstamas vertybes, pateikiama SSGG (SWOT) analizė, pagrįsta įsivertinimo duomenimis. Progimnazijos veikla planuojama nurodant strateginius prioritetus, tikslus, uždavinius, priemones, įgyvendinimo laiką, diegiamos strategijos vadovus ir komandas, efekto kriterijus, kiekvienų metų laukiamus rezultatus, pažangos stebėsenos planą ir materialinius resursus bei kvalifikacijos tobulinimo poreikį. Strateginio plano tikslai, uždaviniai neprikaištingai dera su šalies švietimo prioritetais ir yra realūs. Rengiant strateginį planą laikomasi esminių strateginio planavimo principų, tokiu kaip lakoniškumas, konkretumas, realumas, viešumas, partnerystė.

Strategiškai planuojant progimnazijos veiklą bendradarbiaujama skirtinguose lygmenyse. Siekiant į planavimo procesus įtraukti kuo platesnį bendruomenės ratą, mokyklos direktorė parengė mokytojų kvalifikacijos kėlimo programą „Mokyklos veiklos strateginis planavimas“. Minėtąja programa buvo išplėtos mokytojų strateginio planavimo kompetencijos. Strateginį veiklos planą rengia darbo grupė. Strateginiam veiklos planui siūlymus raštu teikia bendrų tėvų susirinkimo dalyviai, Tėvų komitetas, Mokinių konferencija. Mokyklos strateginiam planui pritaria Mokyklos taryba, steigėjas ir tvirtina mokyklos direktorius (-ė). Beveik visi mokytojai dalyvauja įgyvendinant strateginius prioritetus ir veiklos tikslus. Progimnazijos prioritetai – užtikrinti aukštą kiekvieno mokinio ugdymo (-si) kokybę ir saugios, tolerantiškos, partnerystė grįstos aplinkos plėtrą – skatina kūrybiškus ir veiksmingus ugdymo proceso pokyčius. Mokykla aiškiai suvokia, jog prioritetinė jų veiklos sritis yra mokymasis ir ugdymas.

Progimnazijos metinio veiklos plano tikslai ir uždaviniai atitinka strateginius tikslus ir dera su strateginio plano prioritetais. Progimnazijos veiklos plane suformuoti aiškūs uždaviniai, numatytos priemonės, terminai, finansavimas, atsakingi vykdytojai, efekto kriterijai ir laukiami rezultatai, pažangos stebėsenos planas. Tikslingai analizuojami ankstesniųjų metų planų įgyvendinimo rezultatai. Nustatyta, kad strateginis planas bei metinis veiklos planas nepriekaištingai dera tarpusavyje. Mokykloje susikurtas nuoseklus veiklos įsivertinimo modelis, kurį taikant gaunami duomenys apie mokyklos veiklos kokybę. Remiantis gautais duomenimis veiksmingai planuojama mokyklos veikla. Nustatyta, kad labai aukštas progimnazijos bendruomenės ištraukimo į planų įgyvendinimą lygis, kurį užtikrina mokyklos direktorės, pavaduotojų bei daugumos mokytojų strateginio valdymo kompetencija. Mokyklos bendruomenė suvokia strateginio planavimo esmę ir rengia tokius planus, kurie sudaro realių galimybių siekti užsibrėžtų tikslų. Įgyvendinant planus sėkmę lemia visos mokyklos bendruomenės dalyvavimas, jos iniciatyvos ir atsakomybės prisiėmimas. Mokyklos bendruomenė kartu ir kiekvienas atskirai jaučia savo indėlį į plane numatytų rezultatų pasiekimą, jei ko nors pasiekti nepavyksta, drąsiai diskutuoja apie nesėkmes bei tolesnę progimnazijos raidą.

Progimnazijos įsivertinimas yra savitas. Mokyklos bendruomenė teisingai suvokia įsivertinimo ir su tuo susijusių veiklų, tapusių mokytojų kasdienybe, prasmę. Praktinė šios veiklos technologija yra artima mokyklos gyvenimo būdai, organizacijos kultūrai. Jau nuo seno Panevėžio „Vyturio“ progimnazija domėjosi mokyklos įsivertinimo technologijomis, sistemingai siekė save pažinti ir tobulinti. Įsivertinimo veiklos pagrindas – kalbėjimasis ir susitarimai, kurie tampa veiklos rodiklių iliustracijų pagrindu. Iliustracijos, reikalui esant, yra tikslinamos. Susitarimai fiksuoti dokumentuose. Atliekamas platusis įsivertinimas, kurio metu analizuojama bendruomenės nuomonė. Analizės duomenys padeda išvengti nereikalingų ginčų nustatant temas ir veiklos rodiklius mokyklos privalumams ir trūkumams pagrįsti. Įsivertinimo duomenys surenkami stebint pamokas, atliekant tyrimus, analizuojant kiekvieno mokytojo ir pagalbos mokiniui specialisto veiklos įsivertinimo informaciją ir t.t. Tai – savikritiškas mokyklos elgsenos, įpročių stebėjimas, faktų fiksavimas. Giluminio įsivertinimo instrumentai – stebėjimas, nuomonių išsiaiškinimas, dokumentų analizė – sudaro prielaidas veiksmingai įsivertinti atskirus progimnazijos gyvenimo aspektus. Įsivertinimo rezultatai ir išvados kiekvienais metais pristatomi Mokytojų ir Mokyklos tarybų posėdžiuose, skelbiami mokyklos interneto svetainėje. Atliekant įsivertinimą mokykla parengė duomenų fiksavimui skirtus dokumentus: formas, lenteles, blankus (pvz., mokytojų savęs vertinimas). Nustatyta, kad duomenų rinkimui ir fiksavimui nuolat ieškoma naujų, efektyvesnių formų ir būdų (sukurta informacinė sistema duomenims apdoroti). Mokytojai sistemingai plėtoja savo tyrimų kompetencijas bei įgūdžius. Įsivertindama veiklos kokybę mokykla naudoja švietimo valdymo informacinę sistemą (www.svis.smm.lt), kas leidžia spręsti apie mokyklos veiklą kitų mokyklų kontekste. Informacija/duomenys kasmet sistemingai atnaujinami, mokykla juos panaudoja mokyklos procesams ir jų rezultatams analizuoti. Savitumo įsivertinimo procesui suteikia bendruomenės nuostata mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą (didžiąją daugumą veiklos sričių) grįsti mokinių pažangos rodikliais. Kadangi mokykla šį procesą suvokia kaip nenutrūkstamą procesą, mokinių pažanga stebima nuolat (pvz., kasmet atliekamas skaitymo gebėjimų, teksto suvokimo tyrimai, nustatomas skaitomumo rodiklis). Stebėsenos duomenys lyginami su šalies mokyklų apibendrintais vidurkiais. Dar vienas savitumas – beveik visiems „Ugdymo ir mokymosi“ srities veiklos rodikliams informacija surenkama stebint pamokas. Progimnazijos mokytojai, įskaitant ir direktorę, į pamokas kviečiasi kolegas, demonstruoja savo darbo metodus ir apie tai kartu diskutuoja. Mokytojai stebi ir fiksuoja per pamoką vykstančius procesus, diskutuoja apie geros pamokos sampratą. Kaip teigė įsivertinimo grupė, stebėjimo kriterijai kinta, todėl kad kinta reikalavimai pamokai, jie tampa vis aukštesni. Iš pokalbių su mokytojais paaiškėjo, kad įsivertinimas šiai mokyklai yra įrankis, padedantis suvaldyti duomenų srautus. Šį įrankį progimnazija puikiai įvaldžiusi ir profesionaliai taiko kasdieniniame savo darbe. Tai leidžia teigti, kad veiksmingas ir sėkmingą mokyklos strategiją užtikrinantis įsivertinimo procesas yra stiprusis mokyklos aspektas.

Vadovavimo stilius yra labai paveikus. Mokyklos direktorė – puiki strategė, nuolat ieškanti naujovių ir jas taikanti, gebanti į šią veiklą įtraukti visą bendruomenę. Akivaizdus vadovės gebėjimas valdyti vykstančius pokyčius, savo veikla daryti teigiamą įtaką mokyklos aplinkai, skatinti mokymo (-si) metodų įvairovę, tausoti turimus išteklius ir nuolat siekti mokymo (-si) kokybės. Progimnazijos valdymas demokratiškas, užtikrinantis bendradarbiavimu pagrįstus santykius, skaidriai priimami sprendimai, informuojama bendruomenė. Progimnazijoje veikia demokratiškai renkamos savivaldos institucijos: Mokyklos, Mokytojų, Klasių seniūnų, Mokinių tarybos, mokyklos mokinių prezidentas, klasės mokinių tėvų savivalda, Sąžinės komanda. Minėtos institucijos savarankiškai svarsto mokyklai aktualius klausimus ir priima sprendimus, jų nutarimai pripažįstami. Būtina akcentuoti, kad vadovavimas mokyklai yra pagrįstas esminiais tvariosios lyderystės principais²:

- aktyvumas – progimnazijos bendruomenė randa strateginių partnerių šalyje (UPC, MTC ŠITC, NMVA, LGPC, ir t.t.) ir užsienyje, mokytojų metodiniai darbai viešunami e. portaluose (<http://metodika.emokykla.lt>), konferencijose, seminaruose ir t.t.;

- budrumas – valdymas grįstas duomenimis (stebėseną, tyrimai), aiškus siekis pagerinti rezultatus;

- kantrumas – skatinama ilgalaikė mokymosi pažanga. Mokykloje sudaromos prielaidos rinktis tokius mokymo(si) metodus, kuriais galima pasiekti ilgalaikių, svarių rezultatų. Skatinamas nuoseklus mokymasis, ilgalaikė mokymosi pažanga, ilgalaikė nauda bei nuolatinis tobulėjimas, o ne vienkartiniai laimėjimai;

- skaidrumas – atvirai dalijamasi duomenimis apie veiklą, aktyviai ieškomas grįžtamasis ryšys ir stengiamasi atvirai kalbėti apie savo klaidas;

- modeliavimas – kuriamos sistemos, kurios atitinka asmeninius žmonių poreikius ir dera su žmonių gebėjimais (mokytojai mokslo metų pabaigoje įsivertina ir suformuluoja tris asmeninius uždavinius kitiems mokslo metams; individualių pokalbių metu direktorė aiškina su mokytojais jų asmeninius poreikius, karjeros galimybes).

Be to, vertinimo metu stebėta ir pasidalytosios lyderystės raiška. Siekiant teigiamų veiklos pokyčių maksimaliai išnaudojami kolektyviniai gebėjimai: mokytojams suteikiamos galimybės vadovauti komandoms, įgyvendinamos mokytojų inicijuotos ugdymo turinio inovacijos ir kuriamos mokytojų ar pavaduotojų vadovaujamos mokyklos planavimo komandos (kiekvienas mokyklos strateginis prioritetą turi vadovą ir komandą. Kiekvienas komandos narys turi uždavinį ir priemonių bloką, kurį turi įgyvendinti ir stebėti įgyvendinimo pažangą). Lyderystės ir atsakomybės pasidalijimas yra susijęs su atskaitomumu. Valdymas, pagrįstas pasidalytąja lyderyste, sudaro sąlygas stiprinti bendruomenės santykius, skatina prasmingą mokinių ir tėvų dalyvavimą mokyklos gyvenime. Lyderystės poveikis turi ir edukacinės reikšmės: daro teigiamą įtaką mokinių įsitraukimui į mokymosi procesą, lemia labai gerus pasiekimus. Mokytojų teigimu, stebima nuolatinė pedagoginės bendruomenės pažanga. Mokykla užaugino daug perspektyvių vadovų kitoms regiono švietimo institucijoms, o mokyklą baigę mokiniai lyderiauja kitose mokymo įstaigose (tris paskutinius metus vyturiečiai Panevėžio J. Balčikonio gimnazijos mokinių parlamento lyderiai). Visa tai leidžia teigti, kad valdymas, pagrįstas pasidalytąja lyderyste yra dar vienas stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Personalo valdymas labai geras. Mokykloje dirba aukštą kvalifikaciją ir būtinas kompetencijas turintys mokytojai. Pedagoginei pagalbai teikti mokykloje sukomplektuota aukštos kvalifikacijos, mokinių poreikius tenkinanti komanda. Mokykloje pakanka aptarnaujančio personalo, aiški naujų darbuotojų paieškos ir įdarbinimo sistema: jau dvejus metus nauji darbuotojai įdarbinami vadovaujantis ŠMM patvirtintais teisės aktais. Dirbantiems mokytojams sudaromos geros sąlygos mokytis ir suteikiamos galimybės įgytus gebėjimus pritaikyti praktiškai (pvz., dirbti mokyklos strateginio planavimo darbo grupėse). Mokytis skatinamas ir personalas (visi lankė

² Hargreaves A., Fink D. The Seven Principles of Sustainable Leadership // Educational Leadership, 2004, Nr. 7, p. 8–13; http://www2.bc.edu/~hargrean/docs/seven_principles.pdf

kompiuterinio raštingumo kursus (ECDL). Mokytojai skatinami taikyti didaktikos naujoves pamokose, jei sekasi sunkiau, burtis į mokymosi poras ir vykdyti ugdomąją konsultavimą. Rezultatai aiškiai pastebimi, pvz., pamokose atpažįstamas kompetencijų ugdymas, motyvuojantis vertinimas ugdant ir t.t. Bendruomenė didžiuojasi savo žiniomis ir galimybe tobulėti darbo vietoje (į mokyklą kviečiami kompetentingi lektoriai), kas yra sėkmingo organizacinio mokymosi pagrindas. Mokykla skiria laiko mokytojams dirbti kartu ir aptarti savo veiklą. Detaliai planuojamas kvalifikacijos tobulinimas. Sukurtos tvarkos, darbo pasidalijimas ir mokyklos aprūpinimas organizacine technika padeda mažinti laiko sąnaudas. Kuriama dalykiniam dialogui palanki aplinka: vedami kabinetų užimtumo sąsiuviniai, dirba visą skubią informaciją pateikiantis administratorius, organizuojami reguliarūs mokytojų ir darbo komandų susirinkimai, sukurtos tinkamos darbo erdvės sudaro galimybių laiku priimti tinkamus sprendimus, analizuoti įvairias kolektyvinio mokymosi galimybes. Organizuojant mokyklos veiklą prioritetai teikiami komandiniam darbui, kaip geresniam būdai panaudoti mokytojų gebėjimus. Veiklos efektyvumą lemia pareigų ir atsakomybės pasiskirstymas tarp komandos narių. Pateikti faktai patvirtina, kad mokyklai būdingi besimokančios organizacijos požymiai.

Aptarnaujantis personalas stropiai atlieka savo pareigas, tai pastebi ir mokiniai, ir mokytojai. Išorės vertintojai matė gražiai sutvarkytą mokyklos teritoriją, tvarkingus, švarius kabinetus, nuolat valomus koridorius, sanitarinius mazgus. Aptarnaujantis personalas ne tik darbštus, pareigingas, bet ir gebantis maloniai bendrauti su visais bendruomenės nariais. Progimnazijos direktorė, direktoriaus pavaduotoja administracijai ir ūkiui sudaro sąlygas, leidžiančias kiekvienam darbuotojui atsiskleisti, maksimaliai išnaudoti savo galimybes.

Materialinių išteklių valdymas geras. Iš bendro vertinimo konteksto išsiskiria lėšų vadyba, kuri vertinama labai gerai. Progimnazija yra finansiškai savarankiška, turi savo buhalteriją. 2011 m. progimnazijai dėl netobulos mokinio krepšelio metodikos skirta nepakankamai lėšų. Trūksta lėšų mokymo (-si) aplinkai. Mokykla racionaliai taupo valstybės aplinkos biudžeto lėšas. Lėšos gaunamos pagal gyventojų pajamų mokesčio įstatymą (2 proc.) buvo skirtos remonto darbams ir inventoriui įsigyti. Progimnazija geba pritraukti nebiudžetinių lėšų (finansuojami projektai: „Modelio „Mokomės kitaip“ įgyvendinimas“, „Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas“, „Bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų modernizavimas“, prevencijos programa Olweus ir t.t.). Mokyklą paremia futbolo federacija. Paramos lėšų panaudojimas svarstomas Mokyklos taryboje, informacija apie jų panaudojimą skelbiama mokyklos interneto svetainėje.

Mokykla gerai apsirūpinusi mokymo priemonėmis. Jau nuo 1998 m. vienas iš mokyklos strategijos uždavinių – tikslingas IKT bazės kūrimas ir panaudojimas. Uždavinio įgyvendinimui buvo suburta mokytojų projektinė grupė, kuri generavo idėjas ir rūpinosi jų realizavimu. Tenka pabrėžti, kad išorinio vertinimo metu mokytojai nepakankamai išnaudojo IKT teikiamas galimybes. Dažniausiai IKT naudotos užduotims parengti, mokymosi uždavinį paskelbti, mokymo turiniui pateikti, vertinti/įsivertinti mokymosi pasiekimus (40 pamokų iš visų stebėtų). Tikslingas IKT panaudojimas mokymuisi stebėtas 5b(1) kl. lietuvių k., 6(m3), 7(m3) kl. matematikos pamokose. Interaktyvi lenta (Smart Board, Promethean Board) naudota vietoj įprastos mokyklinės lentos (5b(2) kl. anglų k., 8b kl. fizika, 5c kl. istorija). Tikėtina, kad mokytojams įgyjant vis daugiau interaktyvios lentos naudojimo patirties, šios priemonės taikymas mokinių mokymuisi bus veiksmingesnis. IKT panaudojimas pamokose suteikė galimybių mokytis spartesniu tempu, išplėtė demonstravimo galimybes, tačiau technologijos neišnaudotos pažangių inovatyvių ugdymo metodų taikymui. Alternatyvūs spausdintiniai informaciniai šaltiniai (žinynai, enciklopedijos) naudoti tik pavienėse pamokose.

Patalpų naudojimas vertinamas gerai. Klasių patalpos estetiškos, mokiniams pakanka mokymosi vietų. Mokytojai turi savo darbo vietas, jos patogios, aprūpintos IKT. Koridoriuose įrengtos atskiros zonos, atitinkančios laiko dvasią, tenkinančios mokinių poreikius. Prie kabinetų įrengtos darbo vietos mokymuisi individualiai, porose, grupėse. Laisvalaikio ir mokymosi erdvės – jaukios, estetiškos, vientisos, išbaigtos. Sukurtos edukacinės aplinkos sudaro mokiniams sąlygas prasmingai leisti laiką mokykloje. Tinkamai suprojektuotos mokymosi ir laisvalaikio aplinkos stimuliuoja išradingumą, kelia savigarbą, pasitikėjimą savimi, stiprią besimokančiojo atsakomybę

jausmą. Dauguma klasių atitinka higienos reikalavimus. Ugdymo procesas vyksta saugioje ir jaukioje aplinkoje, tačiau pastato būklė ir estetiškas vaizdas patenkinamas. Pastato išorei reikia remonto: fasadas neapšiltintas, nerenovuotas, nepakeisti langai. Vertintojai konstatuoja, kad mokyklos pastato būklė ir eksterjeras yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas.

Apibendrinant mokyklos veiklos kokybės vertinimą verta pabrėžti, kad mokyklos strateginio valdymo patirtis yra skleistina šalies mokyklose. Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad visus rekomenduojamus patobulinimus, išskyrus mokyklos pastato renovaciją, Panevėžio „Vyturio“ progimnazija gali įgyvendinti veiksmingiau panaudodama savo vidaus išteklius, mokydamosi ir bendradarbiaudama su mokyklos išorės partneriais.